

درباب فناوری، فلسفه و فیلسوفان

صفحه ۰۸

روزنامه درز اقتصاد

روزنامه سراسری اقتصادی ، اجتماعی

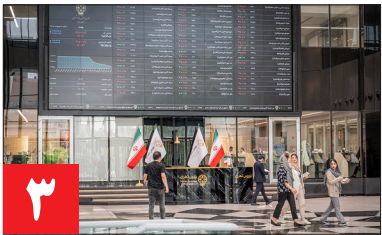
سه شنبه ۱۳ آبان ۱۴۰۴

۱۳ جمادی الاول ۱۴۴۷ | ۴-نوامبر ۲۰۲۵

شماره ۷۹۴

۸۰۰۰ تومان

نسخه دولت برای کیفیت خودرو

بورس در اوج تاریخی

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

پرسپولیس واوسمار یک ماه دور از خانه

آپشن جدید وام ازدواج

طبق اعلام مقامات بانک مرکزی، تا پایان آبان ماه مراحل نهایی این تصمیم انجام خواهد شد....

صفحه ۲

مرکز ثقل تجارت لوزان منطقه

یونس ژانله، رئیس اتاق بازرگانی تبریز در این دیدار به پیشینه تاریخی این شهر در حوزه...

صفحه ۴

مسکن شهرها در دوسناریو

متوسط قیمت کثوری مسکن، بعد از ۳ سال توقف انتشار آمار رسمی، مشخص شد....

صفحه ۶

نسخه دولت برای کیفیت خودرو

ک. کریم حسن پور - آیین نامه اجرایی قانون ساماندهی صنعت خودرو در بخش کیفیت روز گذشته توسط معاون اول رئیس جمهور ابلاغ شد. این آیین نامه برای اولین بار برای کل زنجیره تولید از قطعات تا خدمات پس از فروش طراحی شده است،

است اگر قرار باشد که بیشتر مبتنی بر نظرسنجی انجام شود، در واقع نمی تواند کمک زیادی به ارتقای کیفی خودروها کند. چراکه به گفته کارشناسان این روش ابتدایی ترین و غیردقیق ترین حالت ممکن است. در این روش خودروهای داخلی تنها می توانند با یکدیگر مقایسه شوند، از آنجا که سال ها محدودیت واردات و افزایش افسارگسیخته قیمت خودروهای وارداتی مردم را از استفاده از خودروهای خارجی محروم کرده اساسا آنها در نظرسنجی نیز امکان مقایسه خودروهای داخلی با خارجی را ندارند. علاوه بر این امکان سنجش زنجیره تامین نیز با نظرسنجی وجود نخواهد داشت.

در ماده هشتم، آیین نامه وارد مرحله ای اجرایی می شود، بر اساس این ماده، همه خودروسازان، تامین کنندگان قطعات و شبکه خدمات پس از فروش موظفند حداقل ظرف یک سال زیرساخت های فناوری لازم برای ردیابی قطعات خودرو را ایجاد کنند. این ردیابی شامل شماره فنی، تاریخ تولید، نام سازنده، طول عمر، دوره تضمین و اطلاعات مربوط به تعویض قطعات در نمایندگی هاست. نکته قابل توجه آن است که این سامانه باید دسترسی برخط برای وزارت صمت، سازمان استاندارد و سازمان حفاظت محیط زیست فراهم کند.

گرچه اجرایی شدن این بند می تواند منافع زیادی را به همراه داشته باشد اما نیازمند سرمایه گذاری قابل توجه در حوزه دیجیتال سازی زنجیره تامین است. با توجه به محدودیت های مالی و نقدینگی در خودروسازی و قطعه سازی این نوع سرمایه گذاری سخت به نظر می رسد. برای مثال خودروسازان همین حالا منتظر موافقت دولت با تخصیص تسهیلات ۲۰ همتی به هر یک از آنها هستند تا بتوانند بدهی قطعه سازان را پرداخت کنند. قطعه سازانی که امروز خود آنها نیز به شدت درگیر مشکلات مربوط به کمبود نقدینگی هستند، بنابراین اجرای این بند تا حدی می تواند سخت باشد.

تبصره دوم ماده هشتم، تصریح می کند که خودروساز تنها نسبت به شبکه های تحت کنترل خود مسؤول است و در قبال عملکرد مراکز غیرمجاز با خدمات خارج از شبکه رسمی تعهدی ندارد.

در ماده نهم، وظیفه ای کلیدی برای خودروسازان تعریف شده است؛ ایجاد و استقرار «سامانه سیستم های کیفی» در تمامی بخش های زنجیره ارزش شامل طراحی، تامین، تولید و خدمات فروش و پس از فروش. این سامانه باید به صورت مستند و مدون اجرا شود و مستمرا بهبود یابد. نگهداری سوابق اجرایی نیز الزامی دانسته شده تا در صورت نیاز، در اختیار مراجع قانونی قرار گیرد. در واقع این بند نشان می دهد که قانون گذار قصد دارد کیفیتی را از مرحله کنترل نهایی به مرحله فرایندمحور ارتقا دهد، یعنی کیفیت نه به عنوان محصول نهایی بلکه به عنوان نتیجه ای از یک سیستم مدیریتی پایدار دیده شود. با این حال این موضوع نیز نیازمند سرمایه گذاری است که احتمالا خودروسازان از پس آن برنمی آیند.

یکی از مواد مهم و حساس این آیین نامه، ماده یازدهم است که به مساله افت کیفیت و اکتش خودروسازان می پردازد. در این ماده تصریح شده که در صورت افت مکرر نتایج ارزیابی های کیفی یا بروز حوادث خاص ناشی از قصور شبکه تامین یا خدمات پس از فروش، خودروساز موظف است حداقل ظرف عَماه اقدامات اصلاحی انجام دهد و نتایج آن را به کارگروه گزارش دهد. در صورتی که اقدامات کافی نباشد، کارگروه اختیار دارد تصمیماتی چون تعلیق تولید، اعلام عمومی نتایج در سامانه یا حتی حذف مشوق های وزارت صمت را اعمال کند. به نظر می رسد که سیاستگذاران سعی کرده اند با این بند نوعی ضمانت اجرایی برای این آیین نامه ایجاد کنند.

در ادامه و در ماده دوازدهم، همکاری مستقیم خودروسازان با سازمان ملی استاندارد ایران مورد تاکید قرار گرفته است. خودروسازان باید آزمون های اصلی خودرو را در مراکز داخلی مورد تایید مراجع بین المللی انجام دهند و در صورت عدم موفقیت در آزمون، عرضه آن محصول تا رفع عیب ممنوع است. آیین نامه در گام بعدی (ماده سیزدهم) نقش وزارت نفت و وزارت نیرو را نیز در ارتقای کیفیت تعریف می کند. وزارت نفت موظف شده است استانداردهای سوخت و توزیع مناسب آن را بر اساس قوانین و آیین نامه های مرتبط اجرا کند و وزارت نیرو نیز باید تامین برق باکیفیت مورد نیاز خودروهای برقی را در برنامه های توسعه ای خود لحاظ کند. از این منظر، کیفیت خودرو تنها به محصول محدود نشده و به کیفیت زیرساخت های انرژی نیز گره خورده است.

طبق آیین نامه باید به اطلاع عموم برسد.

جزئیات آیین نامه کیفی خودرو

آیین نامه اجرایی قانون ساماندهی صنعت خودرو شامل ۱۶ ماده است. ماده اول بیشتر به تعریف مفاهیمی که در متن مصوبه از آنها استفاده شده، پرداخته است.

ماده دوم این آیین نامه هدف از تصویب آن را «ارائه راهکار اجرایی برای ارتقای کیفیت تولید خودرو و خدمات مرتبط با آن و رقابت پذیر کردن شبکه ارزش خودروسازان» عنوان کرده است. در واقع هدف نهایی نه صرفا بهبود محصول، بلکه اصلاح کل اکوسیستم تولید خودرو است تا هر بخش از زنجیره، از تامین کنندگان قطعه تا فروشندگان خدمات، مشمول نظام ارزیابی کیفی قرار گیرد. از دیدگاه تحلیلی، این تغییر رویکرد از نظارت بر «خودرو» به نظارت بر «شبکه ارزش خودرو»، تغییری قابل توجه در نظام سیاستگذاری خودرویی کشور است، زیرا کیفیت محصول نهایی تابع مستقیم کیفیت در تامین، تولید و خدمات است و بدون اصلاح این زنجیره، ارتقای محصول عملا ممکن نیست.

در ماده چهارم، برای راهبری این فرآیند پیچیده، کارگروهی تخصصی پیش بینی شده که ریاست آن بر عهده وزیر صمت یا نماینده تام الاختیار اوست. ترکیب این کارگروه نشان دهنده تلاش برای ایجاد هماهنگی بین نهادهای مختلف دولتی و صنعتی است؛ از سازمان ملی استاندارد و سازمان حمایت از مصرف کنندگان گرفته تا پلیس راهور، سازمان محیط زیست، انجمن خودروسازان، انجمن قطعه سازان و حتی شرکت های بازرسی مستقل. گرچه احتمالا هدف این ترکیب این بوده که حضور این مجموعه متنوع از بازیگران به تصمیم گیری های چندجانبه و متوازن منجر شود، اما تجربه های پیشین نشان داده است که در عمل، کارگروه های مشابه معمولا با چالش هایی نظیر تداخل منافع و ضعف ضمانت اجرایی مواجه بوده اند.

وظایف این کارگروه در ماده پنجم تعریف شده است که شامل تدوین سیاست های ارتقای کیفیت، تعیین شاخص های کیفی، تدوین اهداف سالانه برای خودروسازان، پایش مداوم عملکرد کیفی شرکت ها و تصمیم گیری درباره افت های معنی دار کیفیتی می شود. حتی در صورت بروز نارضایتی عمومی از کیفیت خودروها، کارگروه اختیار دارد برای رفع مشکل یا جلوگیری از تداوم آن وارد عمل شود. این سامانه که «سامانه جامع خودرو» نام دارد، قرار است در کنار تصمیم گیری است تا به ابزاری برای مداخله دستوری بیشتر در صنعت و بازار خودرو تبدیل نشود. البته تجربه های پیشین نیز نشان داده که این خطر اصلا قابل چشم پوشی نیست.

اما یکی از بندهای مهم این آیین نامه تکلیف وزارت صمت به انتشار عمومی نتایج ارزیابی های کیفی در بازه های زمانی مشخص است. طبق ماده هفتم، وزارتخانه مکلف است حداقل سالی یکبار شاخص های کیفی و امتیاز رقابتی هر خودرو را در سامانه ای جامع درج کند. این سامانه که «سامانه جامع خودرو» نام دارد، قرار است همه داده های مرتبط با کیفیت محصولات خودروسازان در آن ثبت و برای عموم قابل مشاهده باشد.

البته شیوه کسب نتایج برای انتشار عمومی کاملا دارای اهمیت

سوم آبان ماه بود که سخنگوی وزارت صمت از تصویب این آیین نامه خبر داد. زارعی طراحی این آیین نامه را بر پایه نظام امتیازدهی در کیفیت خودروهای ساخت داخل اعلام کرده و گفته بود سامانه ای برای ثبت این امتیازات در نظر گرفته شده است، با این حال در آیین نامه ای که روز گذشته منتشر شد جزئیات زیادی از امتیازدهی بر اساس نظرسنجی داده نشده است. ششم آبان ماه نیز فرشاد قمیعی، معاون وزیر صمت و رئیس ایدرو، جزئیاتی از این آیین نامه را رونمایی کرد.

قمیعی تاکید داشت: در این آیین نامه کلیه حلقه های زنجیره تولید، از طراحی و پلنفرم گرفته تا قطعه سازی، مونتاژ، فروش و خدمات پس از فروش، ذیل نظام امتیازدهی کیفی و تحت نظارت نهادهای مستقل بازرسی و ارزیابی قرار می گیرند. در متن آیین نامه هم که روز گذشته منتشر شده این موضوع به خوبی قابل مشاهده است که آیین نامه کل زنجیره تامین خودرو را از لحاظ کیفی دربر گرفته است، در واقع تاکنون تمامی اسنادی که به موضوع خودرو پرداخته بودند تنها کیفیت در خط تولید را مدنظر داشتند اما در این مصوبه گستر بسیار بزرگتری در دستور کار قرار گرفته است. با این حال این موضوع تا حدی باعث شده که آیین نامه درگیر کلی گویی شود. در بسیاری از بخش های این مصوبه، خبری از جزئیات دیده نمی شود یا اینکه تصمیم گیری در برخی موارد که مفاد آیین نامه به آن پرداخته به آینده موکول شده است. این در حالی است که مصوبه مذکور «آیین نامه اجرایی» است و باید مسیر اجرای قانون را به طور واضح و مشخص و با جزئیات تحت پوشش قرار دهد. با این رویکرد اما به نظر می رسد که اجرایی شدن آیین نامه مدت زمانی زیادی طول می کشد چراکه تا در مورد جزئیات آن تصمیم گیری شود و نقشه کامل راه مشخص شود، احتمالا مسیر بوروکراتیک زیادی در پیش است.

نکته قابل توجه در آیین نامه جدید این است که وزارت صمت مکلف شده برای خودروسازان برنامه کیفی تعیین کرده و به آنها ابلاغ کند. گرچه نقش نظارتی دولت در کیفیت خودروهای تولیدی کاملا قابل پذیرش است اما گویا این بار نیز سیاستگذاران خودرویی بیشتر نقش مدیریتی برای خود قائل شده اند و دست به تدوین برنامه رشد کیفی می زنند. بعد از آنکه طی سال های گذشته شاهد بوده ایم که سیاستگذار به خودروسازان دیکته می کرد که چه میزان خودرو تولید کنند، به چه قیمتی بفروشند و حتی به چه کسانی و از چه طریقی بفروشند، حالا به نظر می رسد دولت گام دیگری در راستای رشد دخالت های خود در صنعت خودرو برداشته و برنامه رشد کیفیت را نیز برای آنها نسخه می کند.

در این آیین نامه ابزارهای نظارتی هم برای کیفیت زنجیره تولید خودرو در نظر گرفته شده است. بر این اساس کارگروهی تشکیل می شود که ریاست آن با وزیر صمت یا نماینده تام الاختیار او خواهد بود. اعضای این کارگروه شامل نمایندگان سازمان ملی استاندارد، سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان، سازمان حفاظت محیط زیست، پلیس راهور، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و... است. این کارگروه قرار است نقش ابزار نظارتی را در اجرای این آیین نامه داشته باشد. همچنین وزارت صمت موظف است شاخص های کیفی و امتیاز رقابتی خودروسازان را حداقل هر سال یکبار منتشر کند. علاوه بر این گزارش های کیفی خودرو

بانک مرکزی ترکیه روز پنجشنبه مجوز یکی از بزرگ ترین بانک های پول الکترونیک این کشور را لغو کرد. موسسه پول الکترونیک که به نام پایارا شناخته می شد، از روز پنجشنبه عملا به خدماتش پایان داده شد. از روز جمعه هر فردی که می خواست با کارت پایارا خرید کند، متوجه می شد که اجازه برداشت به آن کارت داده نمی شود. شاید در وهله اول خریدار فکر می کرد مشکلی برای کارت یا دستگاه پوز پیش آمده است، اما وقتی وارد اپلیکیشن پایارا می شد با اطلاعیه ای مواجه می شد که دستور بانک مرکزی را منتقل می کرد. لغو مجوز پایارا در حال حاضر یکی از اخبار مهمی است که نه فقط در جامعه ترکیه، بلکه در میان سایر کشورها از جمله ایرانی ها هم می چرخد. پایارا از سال ۱۶ تا ۲۰ با اخذ مجوز از بانک مرکزی ترکیه فعالیت خود را با سرمایه ای معادل ۱۰۰ میلیون لیر آغاز کرد.

این موسسه خدمات متعددی را از جمله کیف پول الکترونیک، کارت پرداخت، انتقال وجه، پرداخت قبوض و ارائه می داد و از آنجا که فقط از طریق اینترنت امکان ثبت نام وجود داشت، برای اتباع بیگانه که در مراحل اولیه زندگی در ترکیه، مشکلاتی در باز کردن حساب با بانک های رسمی داشتند، بهترین راه برای دریافت حساب مجازی بانکی بود. مهم ترین ویژگی پایارا هم این بود که می توانستید نه فقط در ترکیه، بلکه در کشورهای دیگر از خدمات بانکی آن استفاده کنید؛ زیرا این موسسه خدمات مسترکارت را هم ارائه می داد. شاید به همین خاطر بود که در کمتر از ۵ سال، تعداد کاربران آن به بیش از ۱۰ میلیون نفر و در پایان سال ۲۰۲۴ به بیش از ۲۰ میلیون نفر رسید. آن طور که سایت های متعلق به پایارا اعلام کرده بودند، میزان ورود افراد برای گرفتن کارت پایارا به ۷۵۰ هزار نفر در هفته بالغ می شد.

شاخص هایی که از فعالیت این شرکت اعلام شده، حاکی از گسترش آن است. براساس آخرین آمار، میزان تراکنش های این شرکت بالغ بر ۳۱ میلیون تراکنش در ماه بوده و حجم خرید ماهانه آن از طریق پایارا بالغ بر ۹ میلیارد لیر می شده است. اما مشکل پایارا از کجا شروع شد؟ در ۲۷ مه سال جاری میلادی، وزارت کشور ترکیه اعلام کرد که ۱۳ نفر از جمله موسس و رئیس شرکت، احمد فاروق بازداشت شدند. دلیل بازداشت هم «تسهیل انتقال مالی برای عملیات قمار غیرقانونی»، «پول شویی» و «تشکیل سازمان مجرمانه» اعلام شد. در همان زمان هم خدمات پایارا برای مدت یک هفته متوقف شد، اما بعدا رفع توقیف شد.

همچنین مقامات ترکیه گزارش دادند که دست کم بیش از ۲۶ هزار حساب در پایارا برای فعالیتهای قمار غیرقانونی استفاده شده اند و تراکنش هایی به ارزش تقریبا ۱۳ میلیارد لیر ترکیه، معادل ۳۲۰ میلیون دلار از طریق این حساب ها انجام شده است. هر چند که در برخی از رسانه ها مثل «جمهوریت» که کیفر خواست پایارا بررسی شده، صحبت از میلیاردها دلار هم شده است. به همین خاطر از نگاه برخی رسانه ها این بزرگترین پول شویی تاریخ ترکیه بوده است. طی این پرونده، شرکت زیرمجموعه هلندینگ آن یعنی PPR Holding A.Ş. و چند شرکت دیگر تحت نظارت قرار گرفتند و دادگاه (TMSF) (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu) را که در واقع «صندوق بیمه سپرده های بانکی» هست، به عنوان سرپرست منصوب کرد.

اما در ۶ ماه اخیر با بررسی هایی که دادگاه انجام داد، بالاخره بانک مرکزی ترکیه در آخر ماه اکتبر مجوز این بانک مجازی را لغو کرد. هر چند که پایارا اعلام کرده است تمام سپرده هایی را که در حساب های آن هست، به صاحبانش برمی گرداند، اما در حال حاضر نگرانی زیادی در میان اتباع سایر کشورها از جمله ایرانی ها وجود دارد که چه زمان و چگونه می توانند به پول های خود که بعضا تا صدها هزار لیر هم بالغ می شود، دست یابند.

مقایسه با ایران

احتلال پایارا را از چند لحاظ می توان با احتلال بانک آینده که تقریبا هه زمان است، مقایسه کرد. پایارا مثل آینده دچار ناترازی نشده بود. اصلا برای این نوع بانکها [مجازی] ناترازی معنا ندارد؛ زیرا به دنبال ارائه تسهیلات نیستند. اما بر خودروی که حاکمیت کرد، قابل مقایسه است. پایارا اقدام به پول شویی می کرد که حداقل در چارچوب افای تی اف که همه بانک های جهانی موظف به رعایت چارچوب آن هستند، نمی گنجد. یعنی قبل از آنکه پایارا یک بحران پولی و اعتباری برای ترکیه فراهم آورد، دولت اقدام به حل آن کرد. در واقع دولت ترکیه با اتمال این دولت ها پیش از آنکه ماجرای بانکها به بحران تبدیل شوند که می تواند اعتبار سیستم را زیر سوال ببرد یا اعتماد مردم را دچار خدشه کند، اقدام به حل آنها می کنند؛ یعنی اعتماد و اعتبار سیستم را مهم تر از منافع افراد یا گروه ها می دانند. اما در ایران ما بانک هایی داریم به شدت ناتراز که به ترتیب دچار بحران خواهند شد و مسؤولان هم می دانند که به زودی سیستم پولی و اعتباری کشور را با بحران مواجه خواهند کرد؛ اما هنگامی که بحران به اوج رسید، وارد عمل می شوند؛ یعنی هم اعتماد را خدشه دار می کنند و هم اعتبار را. مثلا در مورد همین بانک آینده که بنا به اعتراف بانک مرکزی عامل ۴۲ درصد اضافه برداشت از منابع بانک مرکزی بود و عامل رشد ۲۶ درصدی نقدینگی شده بود، اگر بانک یک سال زودتر متحل می شد، بدون شک الان نرخ تورم [لانهی از عامل نقدینگی پایین تر از نرخ موجود بود و این همه فشار بر مردم وارد نمی شد. هر چند هنوز بانک هایی هستند که بنا بر گزارش ها کفایت سرمایه آنها بالای منفی ۲۰۰ درصد است. این نوع بانک ها از نگاه اعتباردهی یعنی ورشکست!

♥ رونق چندباره حواله‌فروشی

بازار فروش حواله خودرو این روزها بار دیگر داغ شده است. کافی است سری به سکوهای خریدوفروش کالا و خدمات و شبکه‌های اجتماعی بزنید تا با انبوهی از آگهی‌های فروش حواله خودرو مواجه شوید. در این بین میانگین قیمت ۱۰۰ میلیون تومانی برای حواله خودرو، به دفعات بسیار در پلتفرم‌ها و سایت‌های آگهی‌دهنده به چشم می‌خورد.

به نظر می‌رسد عرضه محدود خودرو در طرح‌های فروش خودروسازان بزرگ کشور □ از جمله اختصاص تنها ۱۹هزار و ۵۶۰ دستگاه در جدیدترین طرح فروش بزرگ‌ترین خودروساز □ که شانس برنده‌شدن هر متقاضی عادی را به حدود ۰.۴درصد کاهش می‌دهد، در کنار مشکلات نقدینگی خریداران نهایی و انتظار برای اصلاح قیمت‌ها در آینده، موجب شکل‌گیری تقاضای مصنوعی در بازار و افزایش بهای حواله‌ها شده است.

سوداگرانه و التهاب در بازار خرید و فروش حواله خودرو دامن زده است. «دنیایاقتصاد» برای آگاهی از چند و چون جزئیات آگهی‌های فروش، با یکی از فروشندگان فعال در شبکه‌های اجتماعی که اقدام به راه‌اندازی یک کانال تلگرامی با همین عنوان کرده، تماس گرفت. در این گفت‌وگوی تلفنی، فروشنده خانم، حواله یک‌ماهه ایران خودرو را به طور میانگین ۷۰ تا ۱۰۰میلیون تومان با تحویل یک‌ماهه عنوان می‌کند.

فروشنده دیگری که وب‌سایت اینترنتی حواله خودروی «۲۰۷» خود با تحویل یک‌ماهه را به مبلغ ۱۶۰میلیون تومان در معرض نمایش گذاشته است، فروشنده دیگری نیز بهای حواله خودروی «ری را» را ۱۳۰میلیون تومان با تحویل سه‌ماهه و قیمت حواله خودروی «۲۰۷» با تحویل یک‌ماهه را به طور متغیر از ۷۰ تا ۹۰میلیون تومان اعلام می‌کند.

در عین‌حال، نگاهی به قیمت این دو خودرو در بازار آزاد نشان می‌دهد که خودروی ۲۰۷ هم‌اکنون بیش از یک‌میلیارد تومان و «ری‌را» یک‌میلیارد و ۹۰۰میلیون تومان دادوستد می‌شوند؛ بنابراین بسیاری از افرادی که از پس خرید خودروهای میلییاردی برنمی‌آیند، حواله خود را به بهای ارزان‌تری در معرض فروش می‌گذارند و در این میان خریداران سود خوبی از یک معامله غیرقانونی به جیب می‌زنند. در آشفته‌بازار سیاه حواله‌فروشی، در طول سالیان گذشته، همواره سروکله کلاهبرداران نیز پیدا می‌شود؛ به‌گونه‌ای که برخی با وعده تهیه حواله خودروهای سواری مبالغ کلانی دریافت کرده و بعد از گذشت چند ماه از موعد تحویل حواله، متواری و پاس‌خوگی تلفن خود نیستند که شاهد رواج این موضوع از ابتدای اسامال نیز هستیم.

البته در حالی شاهد بازار سیاه حواله هستیم که فروش حواله به صورت وکالتی کامکان ممنوع است. در این‌باره اگر سری به ماده ۴ مصوبه ۷۷۸ شورای رقابت در تاریخ ۲۵ مرداد ماه ۱۴۰۴ بزنیم، به ما می‌گوید که «انتقال امتیاز و حقوق ناشی از خرید خودرو به اشخاص ثالث (حتی به‌صورت وکالتی) و نیز فروش حواله خودرو به صورت وکالتی ممنوع است».

با این‌حال به نظر می‌رسد این قانون برای کسانی که کیسه بزرگی برای کسب سود از خرید و فروش حواله دوخته‌اند، محلی از اعراب ندارد و نتوانسته التهاب این بازار را کاهش دهد.

■ ■ ■

♥ مدت گارانتی خودرو تغییر کرد

بر اساس مصوبه جدید هیات دولت، مدت گارانتی خودروهای سبک و سنگین تا سه سال و به پیمایش ۶۰ تا ۲۰۰ هزار کیلومتر افزایش یافت و برای موتورسیکلت‌ها نیز گارانتی تا سه سال لازم‌الاجراست.

هیات دولت با تصویب اصلاحیه‌ای در «این‌نامه حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو»، مدت گارانتی خودروها و موتورسیکلت را به حداقل سه سال افزایش داد. در این مصوبه که از سوی محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهوری ابلاغ شده، آمده است: هیات وزیران در جلسه ۴مهرماه ۱۴۰۴ به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و با استناد به اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد: «ماده (۱۲) آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو موضوع تصویب‌نامه شماره ۷۴۱۵ ت۷۴۱۵ ه۵ مورخ ۲۸ فروردین ماه ۱۳۹۵ بدین شرح اصلاح می‌شود و تبصره‌های آن به قوت خود باقی است. در ماده ۱۲ آمده است؛ دوره تضمین برای خودروهای عمومی و سبک شامل سواری، پیکاپ، وانت و ون از تاریخ تحویل به مصرف‌کننده حداقل سه سال یا پیمایش برابر ۶۰ هزار کیلومتر هر کدام زودتر فرا برسد و برای خودروهای تجاری شامل مینی‌بوس، میدل‌باس، اتوبوس، کامیونت، کامیون و کشنده از تاریخ تحویل حداقل سه سال یا پیمایش برابر ۲۰۰ هزار کیلومتر، هر کدام زودتر فرا برسد و برای انواع موتورسیکلت از تاریخ تحویل حداقل سه‌سال لازم‌الاجرا است.»

طبق اعلام مقامات بانک مرکزی، تا پایان آبان ماه مراحل نهایی این تصمیم انجام خواهد شد و در آذر ماه متقاضیان وام ازدواج می‌توانند برای دریافت کارت رفاهی اوراق گام به بانکی که در آن وام ازدواج را ثبت‌نام کرده‌اند، مراجعه کنند. بررسی‌ها نشان می‌دهد، تا دهم آبان ماه سال جاری، ۶۴.۶ درصد از سهمیه تسهیلات ازدواج و ۵۳.۵درصد از تسهیلات فرزندآوری تکلیف شده برای کل سال ۱۴۰۴، پرداخت شده است.

با این حال، طبق آخرین ارقام گزارش شده، تا پایان شهریور ماه، بیش از یک‌میلیون نفر در صف دریافت وام ازدواج و فرزندآوری قرار داشته‌اند. طبق قانون، تسهیلات قرض‌الحسنه باید از محل سپرده‌های قرض‌الحسنه و جاری پرداخت شود. از سوی دیگر بیش از ۷۰درصد سپرده‌گذاری‌های قرض‌الحسنه با هدف دریافت وام انجام می‌شود و نمی‌توان از تمام منابع آنها برای پرداخت تسهیلات تکلیفی استفاده کرد.

شرایط دریافت وام ازدواج و فرزندآوری

بر اساس قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و همچنین طبق قانون بودجه سال ۱۴۰۴، شبکه بانکی اعم از بانکها و موسسات اعتباری، موظف است از محل منابع قرض‌الحسنه پس‌انداز و جاری، تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و فرزندآوری را پرداخت کند. مبلغ وام ازدواج در سالل ۱۴۰۴ برای هر نفر ۳۰۰میلیون تومان است و در صورت داشتن شرایط سنی خاص (عروس زیر ۲۳ سال و داماد زیر ۲۵ سال) به ۳۵۰میلیون تومان برای هر نفر اعلام شده است. این تسهیلات قرض‌الحسنه، ۴ درصد کارمزد دارد و در مجموع

ایران در منطقه‌ای خشک واقع شده است، در سال‌های اخیر نیز از شدت بارندگی‌ها در کشور کاسته شده و همین موضوع مدیریت منابع آبی را در مرکز توجه قرار داده است. در این میان فعالیت‌های کشاورزی به‌عنوان یکی از متهمان اصلی مصرف آب و حتی هدررفت آن مطرح می‌شود. تاجایی‌که این گزاره مهم مطرح می‌شود که آیا ایران به‌عنوان کشوری خشک با جمعیت قابل‌توجه می‌تواند در نقش صادرکننده محصولات کشاورزی و غذایی در دنیا مطرح باشد؟ بررسی تجارب جهانی حکایت از آن دارد که تولید محصولات کشاورزی به‌عنوان اصلی در تامین امنیت غذایی مورد توجه است. با توجه به شدت گرفتن خشکسالی در سطح بین‌المللی تولید و حتی صادرات محصولات کشاورزی اهمیت بیشتری یافته است. در چنین فضایی مدیریت منابع آبی، بهره‌وری حداکثری منابع آب و همچنین تولید با اتکا به تکنولوژی‌های نوین کشاورزی با مصرف پایین آب، در اولویت قرار گرفته است. با این‌وجود عزم چندانی در کشور برای اصلاح مسیر پیشین تولید مشاهده نمی‌شود و همچنان انگشت اتهام به سمت تولید و تجارت محصولات کشاورزی گرفته می‌شود.

معضل کشاورزی به روش پیشامدرن

با نگاه کلی به آمار بخش کشاورزی باید این‌طور ادعا کرد که ایران در عین آنکه یکی از صادرکنندگان محصولات کشاورزی به دنیا است، در رده واردکنندگان بزرگ این محصولات نیز به شمار می‌رود. با این‌وجود انتظار می‌رود طرحی آمایشی برای تولید و صادرات محصولات کشاورزی متناسب با شرایط آبی کشور تدوین شود. درهمین‌حال برای ادامه فعالیت در این شرایط باید مدیریت منابع آبی و همچنین ارتقا بهره‌وری مصرف آب در دستور کار قرار گیرد. بدون تردید سیاستگذاری مبنی بر تدوین ابزارهای قانونی و مشق‌وق‌های لازم جهت ایجاد انگیزه برای تولیدکنندگان بهره‌ور به اصلاح شرایط کمک می‌کند. بهره‌مندی از سامانه‌های نوین در فرآیند بهره‌وری مصرف آب، هدایت و حمایت از انتقال قانونی از تولید محصولات با آب‌بری کم، تغییر فصل کاشت محصولات، تحویل حجمی آب به‌جای روش فعلی حق آبه و همچنین توسعه و تسهیل دسترسی به تکنولوژی‌های نوین کشاورزی از مهم‌ترین الزاماتی هستند که به بهره‌مندی حداکثری از ذخایر آبی در بخش کشاورزی کمک می‌کند.

رویکردهای نوین

نمونه‌های موفق از کشورهای با سطح بارش محدود و حتی پایین در دنیا وجود دارند که توانسته‌اند محصولات کشاورزی خود را روانه بازار جهانی کنند. نمونه‌هایی از کشورهایی با جمعیت بالا وجود دارد که در سال‌های گذشته توانسته‌اند از جایگاه واردکننده محصولات کشاورزی به صادرکننده آنها بدل شوند. خشکی و کم‌بارشی چالشی فراگیر در عصر کنونی است، اما این مشکل مانع تلاش کشورها برای خودکفایی محصولات کشاورزی و صادرات آنها به بازار جهانی نشده است. بلکه تلاش کرده‌اند با کم‌ترین منابع بیش‌ترین تولید را از آن خود کنند. به‌عنوان مثال چندی پیش خبری منتشر شد مبنی بر اینکه سعودی‌ها با «کشت هیدروپونیک» محصولات خود را به بازار اروپا صادر کردند.

نمونه‌های دیگری از چارچوب برنامه‌های «روای ۲۰۳۰» و برای تقویت امنیت غذایی و صادرات غیرنفتی، نخستین محموله محصولات کشاورزی تولید شده با فناوری کشت هیدروپونیک (کشاورزی در آب) را به اتحادیه اروپا صادر کرد. وزارت محیط زیست، آب و کشاورزی عربستان در فوریه گذشته از امضای نخستین توافقنامه صادرات محصولات کشاورزی تولید شده با فناوری کشت هیدروپونیک به اروپا خبر داد. این روش کشت که بدون خاک و تنها با محلول‌های غنی از عناصر غذایی در آب انجام می‌شود از سوی مسئولان عربستان به‌عنوان راهکاری کارآمد برای مقابله با چالش‌های اقلیمی، کمبود منابع آب و محدودیت زمین‌های کشاورزی معرفی شده است. این شیوه صرفه‌جویی در مصرف آب، تولید را در طول سال و بدون نیاز به سموم شیمیایی ممکن می‌کند. امضای

آپشن جدید وام ازدواج

مریم لطفی – کارت رفاهی اوراق گام به عنوان ابزاری برای کاهش صف افراد در انتظار دریافت وام از دواج معرفی شد. براساس این طرح، متقاضیان تسهیلات ازدواج که متقاضی خرید کالاهای ایرانی باشند.

زوجین می‌توانند تا ۶۰۰میلیون تومان (در حالت عادی) یا ۷۰۰میلیون تومان (در صورت واجد شرایط سنی بودن) دریافت کنند. بازپرداخت تسهیلات ازدواج به صورت ۱۲۰اقسط ماهانه است. طبق اعلام بانک مرکزی، بانک‌ها موظفند با ارائه تنها یک سفته و یک ضامن نسبت به پرداخت وام اقدام کنند.

تسهیلات فرزندآوری با مبالغ متفاوتی برای هر فرزند پرداخت می‌شود. بر اساس آخرین مصوبات، مبلغ وام فرزندآوری در سال ۱۴۰۴، برای فرزند اول ۴۴میلیون تومان(بازپرداخت ۳۶ماهه)، فرزند دوم ۸۸میلیون تومان(بازپرداخت ۴۸ ماهه)، فرزند سوم ۳۲میلیون تومان(بازپرداخت ۶۰ ماهه)، فرزند چهارم ۱۶۵میلیون تومان(بازپرداخت ۷۲ ماهه) و فرزند پنجم و بالاتر ۲۲۰میلیون تومان(بازپرداخت ۸۴ماهه) اعلام شده است. نرخ کارمزد تسهیلات فرزندآوری نیز همچون ازدواج، ۴ درصد است. بازپرداخت اولین قسط پس از گذشت ۶ ماه از دریافت وام آغاز می‌شود. وثایق مورد نیاز برای دریافت وام شامل ارائه یک برگ سفته و معرفی یک ضامن معتبر اعلام شده است.

این شرایط در صورتی است که بانکی که متقاضیان تسهیلات ازدواج و فرزندآوری در آن ثبت‌نام کرده‌اند، دارای منابع کافی برای ارائه وام باشند. در غیر این صورت افراد لازم است در انتظار دریافت وام و به اصطلاح در صف دریافت وام قرار بگیرند تا منابع کافی در بانک تامین شود. طبق آخرین ارقام گزارش شده توسط بانک مرکزی، تا پایان شهریور ماه سال جاری به ۲۹۱ هزار و ۸۵۸ نفر وام قرض‌الحسنه ازدواج و به ۲۴۰ هزار و ۶۶۱ نفر وام قرض‌الحسنه فرزندآوری پرداخت شده است. با این وجود، تا پایان شهریور ماه، ۵۴۱ هزار

معضل کشاورزی به روش پیشامدرن

توافق صادرات محصولات هیدروپونیک به اروپا، نقطه عطفی در گذار عربستان از واردکننده عمده مواد غذایی به صادرکننده محصولات کشاورزی با فناوری‌های نوین به‌شمار می‌رود.

محدودیت‌های صادرات محصولات کشاورزی

سیروس جعفری عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» گفت: کشاورزی و تولید محصولات غذایی و حتی صادرات آن در کشورهای خشک و کم‌بارش نیز مورد توجه است. در واقع با نگاه کلی به الگوی کشت و تامین غذا در کشورهای مختلف باید این‌طور ادعا کرد که راندمان بهره‌برداري از آب برای تولید محصولات مختلف کشاورزی اهمیت به‌مراتب بیشتری دارد.

وی افزود: راندمان بهره‌برداري از آب در ایران حدود ۰.۳ برآورد می‌شود، درحالی‌که این راندمان در برخی کشورهای منطقه به ۲.۵ نیز می‌رسد. بنابراین تولید و صادرات محصولات کشاورزی فقط تابع وسعت کشورها و میزان بارندگی آنها نیست بلکه تکنولوژی تولید و فرآوری از بیش‌ترین اهمیت در تولید و صادرات محصولات کشاورزی بر خوردار هستند. جعفری گفت: ایران برای اصلاح شرایط باید از فناوری‌های نوین مصرف آب استفاده کند. مهم‌ترین مشکل ما هدررفت مصرف آب است. کنترلی بر تحویل حجمی آب به کشاورز صورت نمی‌گیرد. برق ارزان است، آب از عمق زمین استخراج می‌شود تا کشاورز کار خود را ادامه دهد. درهمین حال کسی قدر این آب بسیار ارزان را نمی‌داند و به دنبال ارتقا سطح بهره‌وری مصرف نیست.

این عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان گفت: نمونه‌هایی از کشورهای کم‌بارش وجود دارد که توانسته‌اند تولید محصولات کشاورزی خود را افزایش دهند و حضور موثری در بازار جهانی داشته باشند. به عنوان نمونه چین با توجه به جمعیت قابل‌توجهی که دارد، تا ۱۰ سال قبل در رده واردکنندگان بزرگ محصولات کشاورزی بود. اما اکنون به تولیدکننده توانسته با ارتقا سطح فناوری در زمینه کشاورزی و بسته بندی، نیاز خود به محصولات کشاورزی را تامین کرده و در رده بزرگ‌ترین تولیدکنندگان این محصولات در سطح جهانی قرار گیرد. در همین حال این کشور بخشی از تولیدات خود را روانه بازار بین‌المللی می‌کند. به صورتی که در سال ۲۰۱۹ با صادرات ۱۳۳میلیارد دلار از آمریکا و اتحادیه اروپا پیشی گرفت و به جایگاه نخست دست یافت. در همین حال می‌توان از هلند به‌عنوان نمونه موفق در حوزه تولید محصولات کشاورزی نام برد. این کشور با وجود وسعت محدود توانسته در مقام یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان مواد غذایی در دنیا باشد. توجه به این نکته ضروری است که راندمان تولید به ازای مصرف آب در این کشور نیز بسیار بالا برآورد می‌شود.

وی افزود: ایران یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان بسیاری از محصولات باغی در دنیا است. ایالات متحده در مقام اول تولیدکننده بزرگ محصولات باغی جهان قرار دارد. شرایط اکوسیستم ایران در تولید قابل‌توجه محصولات باغی در ایران اثرگذار است. محصولات مختلفی در اقلیم گسترده ایران رشد می‌کند. محصولات باغی حاره‌ای در مناطقی همچون

و ۲۱۵ نفر در صف دریافت وام ازدواج و ۵۳۴ هزار و ۶۲۳ نفر در انتظار وام فرزند هستند. به عبارت دیگر بیش از یک‌میلیون نفر در صف دریافت این دو وام قرض‌الحسنه هستند.

انتظار داریم از طریق کارت رفاهی متصل به اوراق گام از میزان مدت انتظار در صف متقاضیان وام ازدواج کاسته شود.

وام نقدی ازدواج حذف نمی‌شود

صف طولانی متقاضیان دریافت تسهیلات تکلیفی ازدواج و فرزندآوری موجب شده که مقامات بانک مرکزی در اقدامی جدید، کارت رفاهی اوراق گام را برای کاهش صف متقاضیان معرفی کنند. پس از اعلام این خبر شایعاتی منتشر شد که شاید قرار نیست دیگر وام ازدواج به صورت نقدی پرداخت شود. طبق اعلام بانک مرکزی متقاضیانی که قصد دارند با مبلغ وام ازدواج خود کالای ایرانی خریداری کنند، می‌توانند به جای ادامه انتظار در صف دریافت وام، در آذر ماه با مراجعه به بانک، کارت رفاهی اوراق گام دریافت نمایند. سود تسهیلات این کارت‌ها نیز همان ۴ درصد خواهد بود. با این حال وام ازدواج نقدی حذف نشده است و با توجه به سهمیه هر بانک به نوبت به متقاضیان اعطا خواهد شد. به بیان دیگر کارت رفاهی اوراق گام به عنوان یک گزینه جدید برای متقاضیان وام ازدواج فعال خواهد شد و افراد در صورت تمایل می‌توانند آن را انتخاب کنند.

توان پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ۲۷۵ همت است

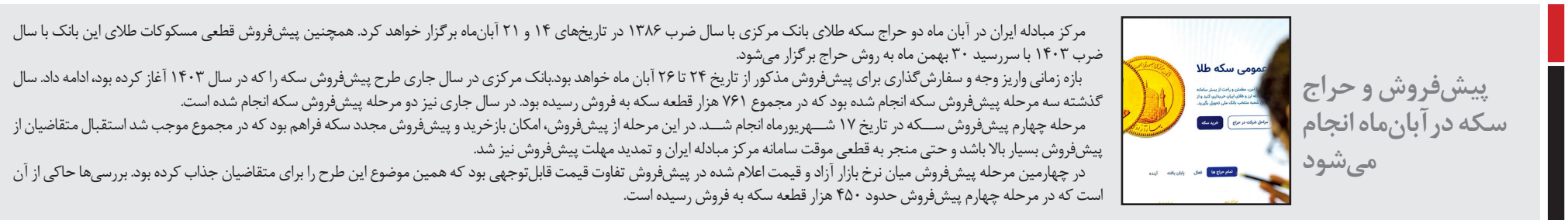
سارا جلالی، معاون اداره عملیات اعتباری بانک مرکزی، توان پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه شبکه بانکی برای سال‌جاری حدود ۲۷۵ همت اعلام شده است. بر اساس قانون، ۱۰۰ همت از این میزان(۲۷۵ همت) به پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه اشتغال تعلق گرفته و مابقی آن برای سایر تسهیلات قرض‌الحسنه از جمله تسهیلات ازدواج، فرزندآوری، ودیعه مسکن، خودروی جانبازان، جعبه‌یه، مسکن محرومین و سایر مواردی که در قانون بودجه دیده شده، اختصاص یافته است. بر این اساس، توان تک تک بانک‌ها برآورد و سهمیه هر یک به آنها ابلاغ شده است. جلالی، اعتبار سال‌جاری در حوزه تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج را ۲۰۰.۳ همت و تسهیلات قرض‌الحسنه فرزندآوری را ۵۳.۳ اعلام کرد. از این آمار حدود ۱۲۹.۴ همت(۶۴.۶درصد) تا دهم آبان ماه تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و ۲۸.۵ همت(۵۳.۵درصد) تسهیلات قرض‌الحسنه فرزندآوری به متقاضیان پرداخت شده است.

معاون اداره عملیات اعتباری بانک مرکزی در ادامه توضیح داد: تسهیلات ازدواج و فرزندآوری از نوع قرض‌الحسنه است و منابع این تسهیلات هم باید از محل منابع قرض‌الحسنه شبکه بانکی تامین شود. همچنین بخشی از منابع این تسهیلات نیز از محل حساب‌های قرض‌الحسنه جاری تامین می‌شود که البته این سپرده‌ها در قالب حساب‌های جاری است و بسته به درخواست صاحبان حساب هر لحظه باید امکان پرداخت داشته باشد. بر این اساس، امکان پرداخت تسهیلات تکلیفی از محل این سپرده‌ها منطقی نیست چرا که بازپرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و فرزندآوری ۱۰ ساله، ۷ ساله و... است.

نحوه برآورد توان پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه

جلالی با اشاره به نحوه برآورد توان شبکه بانکی برای پرداخت تسهیلات ازدواج و فرزندآوری، تصریح کرد: در ابتدای هر سال زمانی که لایحه قانون بودجه جهت بررسی و تصویب به مجلس نوشته می‌شود این برآورد توسط بانک مرکزی به صورت شفاف و منطقی و بر اساس برآوردهایی که از سال گذشته بوده و همچنین با در نظر گرفتن میزان رشد نقدینگی... و محاسبه می‌شود. معاون اداره عملیات اعتباری بانک مرکزی با اشاره به اینکه منطق و رفتارهای گذشته سپرده‌گذاران برای دریافت تسهیلات از محل سپرده‌های خود در بانک‌های قرض‌الحسنه، توسط بانک مرکزی ارزیابی می‌شود، یادآور شد: بر این اساس پیش‌بینی می‌شود که به چه میزان از محل سپرده‌های متقاضیان بر اساس امتیازهای کسب شده درخواست تسهیلات شده است. علاوه بر این، چنانچه بانکی تسهیلات به این دسته از سپرده‌گذاران پرداخت نکند، متقاضیان سپرده‌های خود را از آن بانک خارج خواهند کرد. طبق آمارها، حدود ۷۰ درصد از سپرده‌های قرض‌الحسنه برای دریافت وام است. بر این اساس، چنانچه تمام منابع قرض‌الحسنه شبکه بانکی در جهت پرداخت تسهیلات تکلیفی قرار بگیرد، پیامد آن، خروج منابع قرض‌الحسنه از بانک‌ها خواهد بود و حتی ممکن است بانک‌های قرض‌الحسنه با مشکل ناترازی هم مواجه شوند.

او با اشاره به تامین تسهیلات پرداختی سال گذشته که مازاد بر تکالیف از سوی شبکه بانکی پرداخت شد، افزود: «۵۰همتی که سال گذشته مازاد بر توان پرداختی شبکه بانکی پرداخت شد از محل آزادسازی سپرده قانونی بانک‌ها بود و از محل پرداخت قرض‌الحسنه نبود. معاون اداره اعتبارات بانک مرکزی در ادامه تاکید کرد: انتظار داریم از طریق کارت رفاهی متصل به اوراق گام از میزان مدت انتظار در صف متقاضیان وام ازدواج کاسته شود.

چابهار تولید می‌شوند. گیاهان مناطق سردسیری نیز در ارتفاعات زاگرس یا البرز تولید می‌شوند. جعفری در ادامه گفت: با وجود تولید محصولات گسترده کشاورزی در ایران، به مساله مصرف آب در کشور توجه نشده است. به بیان دقیق تر راندمان مصرف آب در بخش کشاورزی بسیار پایین است. به‌عنوان نمونه در کشور ما برای تولید هر تن گندم، به‌طور متوسط بیش از ۴ هزار مترمکعب آب مصرف می‌شود. یعنی راندمان مصرف آب در بخش کشاورزی ما بسیار پایین است. کشاورزی ما با سیستم‌های آبیاری بسیار قدیمی انجام می‌شود. همین موضوع نیز مصرف آب را به شدت بالا می‌برد. این در حالی است که همین میزان تولید در سیستم آبیاری قطره‌ای به کمتر از ۱۰۰۰ مترمکعب نیاز دارد. به عبارتی میزان مصرف آب به حدود ۲۵ درصد کاهش می‌یابد. نبود انگیزه برای اصلاح الگوی مصرف آب از سویی و همچنین نبود نظارت کافی برمیزان مصرف، برق ارزان، عدم قیمت‌گذاری واقعی آب و همچنین نبود الگوی مناسبی برای کشت از عوامل مهم دیگر مصرف زیاد آب و عدم بهینه‌سازی آن است.

این استاد دانشگاه گفت: چین برای ارتقا سطح تولید محصولات کشاورزی خود از ارتقا فناوری و تکنولوژی بهره گرفته است. ارتقای سطوح تکنولوژی در چین برای تولید مواد غذایی موجب شده که در طول ۵ سال اخیر، میزان تولید در این بخش ۳ تا ۱۲ برابر افزایش یابد. این کشور با افزایش تعداد آزمایشگاه‌های خاک و استفاده از فناوری‌های نوین آبیاری و بهره‌مندی از تکنولوژی‌های نوین کشاورزی، در مسیر موفقیت گام برداشته است. این درحالی‌است که میانگین تولید گندم در ایران از سالل ۱۳۵۷ تاکنون، حتی سه برابر نیز نشده است. در واقع ما با وجود اتخاذ راهکارهای مختلف و طرح‌های حمایتی از کشاورزان، هنوز قدم مثبت قابل‌توجهی در این بخش برنداشته‌ایم. وی گفت: کشت فراسرزیمینی یکی از الگوهای موثری است که توسط برخی کشورهای کم‌بارش و خشک برای دستیابی به برخی نهاده‌های آب‌بر اتخاذ شده است. به‌عنوان نمونه موفق در این بخش برای عربستان سعودی نام برد. شرکت المرامی عربستان محصولات لبنی در مقیاس بسیار زیاد تولید و حتی محصولات خود را به کشورهای خارجه‌ایم صادر می‌کند. این شرکت سهم اصلی خوراک دام مصرفی خود را از آرژانتین، آمریکا و کشورهای دیگر وارد می‌کند. یعنی کشت سرزمینی موقعیت ممتازی را در اختیار این شرکت عربستانی قرار داده است.

ساختار ضعیف مدیریت

این استاد دانشگاه در پاسخ به سوالی مبنی بر تاثیر تحریم و چالش‌های اقتصادی کشور در عدم به‌روزرسانی تجهیزات آبی گفت: به اعتقاد من هیچ کدام از موارد یاد شده اثرگذاری جدی بر پایین بودن میزان بهره‌وری مصرف آب در بخش کشاورزی ندارد. چرا که ما از نبود ساختار مدیریت فنی و علمی در کشور بیش‌تر از تحریم صدمه می‌بینیم. سیستم‌های آبیاری کاملاً اتوماتیک توسط شرکت‌های ایرانی تولید و اجرا می‌شود و نیازی به رفع تحریم برای تامین آنها نداریم. ما برای اصلاح شرایط الگوی آبیاری نیازمند عزم جدی در این بخش هستیم. مشکلات ما داخلی هستند. در شرایطی که دغدغه بهره‌وری مصرف آب از سطوح خرد تا کلان وجود ندارد، این روند اصلاح نمی‌شود. به بیان دقیق‌تر ارتقا بهره‌وری دغدغه سیاستگذاران نیست.

جعفری گفت: در چنین فضایی عملاً اعطای تسهیلات برای ارتقا سطح تکنولوژی در بخش کشاورزی مورد توجه نیست. با کافی است نگاهی به ردیف‌های بودجه ببندازید. حتی یک ردیف بودجه به تامین آب و ارتقا تکنولوژی‌های مصرف آب در بخش کشاورزی اختصاص داده نشده است. بنیاد مستقل آبیاری در دهه‌های گذشته در ایران فعالیت داشت، اما اکنون در چه شرایطی هستیم؟ نه تنها ارتقا بهره‌وری در مصرف آب مورد توجه سیاستگذاران نیست، بلکه اصول فنی، تناسب اراضی زراعی، تناسب مصرف آب و... نیز مورد توجه قرار نمی‌گیرد. در چنین شرایطی اصلاح تولید محصولات کشاورزی و غذایی با توجه به ذخایر آبی کشور در دسترس به‌نظر نمی‌رسد.

بازار اقتصاد

شششنبه ۱۳ آبان ۱۴۰۴ شماره۷۹۴ www.marzeghtesad.ir

گزیر ناگزیر بانک آینده

گزیر (فیصله) برگردان مناسبی از واژه «یزولوشن» است و آن عبارت است از حل و فصل مشکلات بانکها، قبل از اینکه مجبور به اعلام ورشکستگی شوند. چرا که اعلام ورشکستگی یک بانک غالباً دومینوار بر وضعیت سایر بانکها و در نتیجه اقتصاد کشور تاثیر بسیار نامناسبی خواهد داشت.فرایند گزیر طبق ماده یک قانون بانک مرکزی مصوب ۱۷ آبان ۱۴۰۲ اینگونه تعریف شده است: «گزیر مجموعه اقداماتی است که تحت راهبری بانک مرکزی به منظور صیقلت از منافع عموم و حفظ ثبات مالی در خصوص موسسات اعتباری که با ناترازی مواجه شدهاند یا در معرض ورشکستگی قرار گرفته‌اند، در چارچوب قانون اجرا می‌شود.»

بانک آینده با سالها تجربه ناترازی در صورت وضعیت مالی خود و با تاخیر بسیار، سرانجام در تاریخ اول آبان ماه سال ۱۴۰۴ مشمول فرایند گزیر شد. بنابر اعلام بانک مرکزی، بدهی‌های بانک آینده بابت سپرده‌های مشتریان، که طبق صورت وضعیت مالی آن در پایان سال ۱۴۰۴ بالغ بر ۲۳۲ همت است به بانک ملی انتقال خواهد یافت.(صورت‌های مالی سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ منتشر نشده است) بدین ترتیب بانک آینده با زیان انباشته‌ای معادل ۲۲۰ همت (در پایان سال ۱۴۰۱- بدون درنظر گرفتن پندهای تحریف و محدودیت گزارش حساساریس) و وجه نقد عملیاتی منفی به مبلغ ۵۷ همت در آن سال، از خطر اعلام ورشکستگی نجات یافت. بنابر مصوبه بانک مرکزی، مسوولیت تسویه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک آینده به عهده صندوق ضمانت سپرده‌ها گذاشته شده است. صندوق ضمانت سپرده‌ها سال ۱۳۹۰ به صورت یک نهاد عمومی غیر دولتی و شخصیتی مستقل، به منظور تضمین بازپرداخت وجوه متعلق به سپرده گذاران تاسیس شده است. هیات امنای صندوق از رئیس کل بانک مرکزی، وزیر امور اقتصادی، دادستان کل کشور با معاونین آنها و چند عضو دیگر تشکیل می‌شود.صندوق توسط هیات‌مدیره‌ای متشکل از یک نفر رئیس، چهار عضو اصلی و یک نفر عضو علی‌البدل که توسط هیات امنای صندوق می‌شود اداره می‌شود.

با اجرای روش گزیر، بانک آینده منحل نشده و در بانک ملی نیز ادغام نشده است، لیکن اداره فعالیت و تصمیم‌گیری در مجامع عمومی آن بانک به صندوق ضمانت سپرده‌ها واگذار شده است. بدین ترتیب در تاریخ گزیر حداقل مبلغ ۲۳۲ همت به دارایی‌های بانک ملی اضافه خواهد شد که باید از محل وصول مطالبات و فروش دارایی‌های بانک آینده تامین شود. در مقابل این دارایی با درجه نقدینگی کم و بویژه پتروشیمی‌ها و فولادها، مشتریان بانک ملی با درجه نقدشوندگی بالا به میزان ۲۸ درصد افزایش خواهد یافت.

ظاهرا در صورت عدم اصلاح ساختار مالی، پنج بانک دیگر نیز احتمالا در صف انتظار اجرای روش گزیر هستند. نظرات مستمر و به موقع بانک مرکزی بر فعالیت بانک‌ها مانع از تکرار مکانیز گزیر خواهد شد.

تورم آناتولی در کف ۳٫۵ ساله

نرخ تورم سالانه ترکیه در اکتبر ۲۰۲۵ به ۳۳٫۸۷ درصد رسید، رقمی که نسبت به تورم ۳۳٫۲۹ درصدی ماه قبل کاهش یافته و پایین‌تر از انتظارات بازار (۳۳٫۲ درصد) بود. بالاترین سطح نرخ تورم سالانه این کشور نزدیک به ۸۰ درصد بود و نرخ تورم ماهانه نیز بیش از ۱۳ درصد بوده است. تورم ماه اخیر پایین‌ترین سطح تورم از نوامبر ۲۰۲۱ محسوب می‌شود و نشان می‌دهد روند کاهش فشارهای قیمتی در اقتصاد ترکیه، هرچند کند و همراه با ریسک، همچنان ادامه دارد.بخش زیادی از این کاهش ناشی از افت سرعت رشد قیمتهای تورم‌رگوهایی عمده هزینه‌ای بوده است. برای مثال، تورم مواد غذایی و نوشیدنی‌های غیرالکلی از ۲۶٫۰۶ به ۳۴٫۸۷ درصد کاهش یافت که با توجه به سهم ۲۵ درصدی این گروه در شاخص قیمت مصرف‌کننده، اثر مهمی بر کل تورم دارد. همچنین در بخش مسکن تورم از ۵۱٫۳۶ به ۵۰٫۹۶ درصد، در پوشاک از ۹٫۸ به ۷٫۹۸ درصد، در لوازم خانگی از ۲۹٫۳۲ به ۲۸٫۹ درصد و در حوزه سلامت از ۲۵٫۲۱ به ۲۲٫۰۶ درصد کاهش مشاهده شد. روهایی ارتباطات و آموزش نیز کاهش جزئی تورم را تجربه کردند.در مقابل، برخی گروه‌ها همچون حمل‌ونقل، نوشیدنی‌های الکلی و خلبات و همچنین تفریحات و محصولات و خدمات فرهنگی افزایش مجدد تورم را ثبت کردند.برای نمونه، تورم حمل‌ونقل از ۲۵٫۳ به ۲۷٫۲۳ درصد رسید؛ این بخش سه‌هلی ۱۷ درصدی در سید تورم ترکیه دارد و نوسانات آن، خصوصا تحت‌تاثیر قیمت انرژی و نرخ ارز، می‌تواند آثار مهمی بر مسیر تورمی بگذارد.از منظر ماهانه نیز شاخص قیمت مصرف‌کننده در اکتبر ۲۵٫۵ درصد رشد کرد که کمتر از عدد ۳۰٫۲۳ درصد ماه قبل و پایین‌تر از انتظار بازار (۲۸ درصد) بود. این موضوع نشان می‌دهد هرچند سطوح تورم بالاست، اما شتاب رشد قیمت‌ها تا حدی کاهش یافته است. برای مقایسه تاریخی باید اشاره کرد میانگین تورم ماهانه ترکیه از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۲۵ حدود ۱۳٫۴ درصد بوده و هرچند محدود، هتدشاری نسبت به پایداری فشار هزینه‌ها در سمت عرضه است. در تمام بخش‌های اصلی تولید، از جمله معدن، آب، برق و گاز و تولیدات صنعتی رشد قیمت دیده شد و تولیدات

گروه‌های پتروشیمی و پالایشی بود. گروهی که پس از چند روز خروج پول و اصلاح جزئی، دوباره در کانون توجهات قرار گرفت. تحلیگران علت افت مقطعی اخیر را سبب سود کوتامدت سهامداران می‌دانند و معتقدند این گروه‌ها همچنان پتانسیل رشد بنیادی بالایی دارند. به این ترتیب، پالایشی‌ها با جذب ۱۰۸ میلیارد تومان پول حقیقی در صدر گروه‌های مورد توجه قرار گرفتند و محصولات شیمیایی با ۶۴ میلیارد تومان ورود نقدینگی حقیقی جایگاه دوم را به خود اختصاص دادند. در کنار آنها، دارویی‌ها نیز با حضور مستمر در جمع پنج گروه برتر جذب پول حقیقی، عملا به یکی از گروه‌های طلایی بازار تبدیل شدند. تحلیگران دلیل این روند را در گزارش‌های شش‌ماهه مطلوب شرکت‌ها و همزمانی با فصل اوج تقاضا در بازار دارو می‌دانند.

در میان گروه‌های ربایی نیز بانک‌ها دوباره جان گرفتند. پس از چند روز خروج پول، این گروه دیروز موفق به جذب ۴۰ میلیارد تومان نقدینگی حقیقی شد و به نوعی به رینگ معاملات بازگشت. در مقابل، گروه‌های محصولات غذایی با ۳۴ میلیارد تومان، خودرو و ساخت قطعات با ۲۶ میلیارد تومان و زراعت با ۶ میلیارد تومان خروج نقدینگی، در صدر فهرست گروه‌های کم‌اقبال قرار گرفتند.

در نقطه مقابل این رشد‌ها، صندوق‌های سرمایه‌گذاری سهامی و بخشی روزی بر خسارت را پشت سر گذاشتند. در روزی که تمامی نمآگرهای بورسی در اوج بودند، این صندوق‌ها از ابتدای بازار شاهد خروج سرمایه قابل‌توجهی بودند. صندوق‌های سهامی دیروز ۱۲۸ میلیارد تومان خروج پول حقیقی داشتند و صندوق‌های بخشی نیز ۶۳ میلیارد تومان نقدینگی از دست دادند. به باور برخی تحلیگران، این رفتار محتاطانه ناشی از آینده‌نگری مدیران صندوق‌ها و پرهیز از ریسک اصلاح کوتامدت بازار است.

با این حال، در سسوی مقابل، تا لحظه نگارش این گزارش صندوق‌های طلا با ورود ۵۰۰ میلیارد تومان نقدینگی و صندوق‌های درآمد ثابت با ۴۱۲ میلیارد تومان ورود سرمایه عملکردی مثبت داشتند؛ نشانه‌ای از تنوع‌سازی برتقوی سرمایه‌گذاران در شرایط رشد شاخص‌ها.

به‌طور کلی، عملکرد دیروز بورس تهران از تعادل هوشمندانه میان عرضه و تقاضا حکایت داشت. عبور شاخص از سقف تاریخی، هرچند با افزایش هیجان و سبب سود همراه شد، اما توانست انتظارات مثبت تازه‌ای را در میان فعالان بازار شکل دهد. حالا چشم‌ها به معاملات امروز دوخته شده تا مشخص شود آیا بازار توان حفظ این قله جدید را دارد یا نه.

خبرهای مهم برای بورس دوشنبه

در روز داغ بورس دو خبر نیز بین فعالان بازار دست به دست شد. اول اینکه فریبرز کریمایی، قائم‌مقام انجمن کارفرمایی صنعت پتروشیمی، اعلام کرد که هنوز وزارت نفت قانع به اصلاح نرخ خوراک صنایع پتروشیمی نشده است. به گفته او، تلاش‌ها بر این است که habeهای اروپایی از فرمول قیمت‌گذاری خوراک حذف شوند. کریمایی تأکید کرد که آثار این تصمیم تنها محدود به صورت‌های مالی شرکت‌های پتروشیمی نخواهد بود، بلکه تمام صنایع وابسته به خوراک پتروشیمی را نیز تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. او افزود: «با حذف‌های اروپایی، قیمت گاز ایران می‌تواند نسبت به سایر کشورهای تولیدکننده انرژی رقابتی‌تر شود.»

در طرف دیگر شایعه‌ای بانکی – پالایشی در بازار چرخید. گزارش‌های غیررسمی حاکی از آن است که احتمال جمعیت بلوک‌های پالایشی متعلق به بانک‌های بزرگ از جمله صادرات، تجارت و ملت برای واگذاری در بازار مطرح شده است. خبری که تا لحظه نگارش این گزارش تأیید یا تکذیب نشد.

رکورد تاریخی شاخص در شرایطی متفاوت

محمد خوری‌زاد، تحلیگر ارشد بازار سرمایه با اشاره به رشد اخیر شاخص کل بورس گفت: «دیروز بازار سرمایه روزی تاریخی را پشت سر گذاشت. شاخص کل توانست رکورد قبلی خود را از نظر ربایی بشکند و به سطح سه‌میلیون و ۲۶۵ هزار واحد برسد. این اتفاق در حالی رخ داد که در مرتبه پیشین که شاخص در این محدوده قرار داشت، نرخ دلار حدود ۸۰ هزار تومان بود. بنابراین هرچند شاخص کل و سهم اثرگذار از منظر ربایی به سقف‌های پیشین نزدیک شده‌اند، اما از نظر دلاری هنوز حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد پایین‌تر از سقف سال ۱۴۰۴ قرار دارند.»

او در ادامه افزود: «پس از ثبت این رکورد، تقاضا در بازار تا حدودی فروکش کرد و هرچه به ساعات پایانی معاملات نزدیک شدیم، عرضه‌ها افزایش یافت. این رفتار اما طبیعی است؛ چراکه بازار برای عبور بایدار از چنین سقفی، معمولاً نیاز به چند مرحله درگیری میان خریداران و فروشندگان دارد تا بتواند این مقاومت را با قدرت پشت سر بگذارد.»

این تحلیگر بازار سرمایه با اشاره به پایداری ورود نقدینگی به بازار بیان کرد: «تکته مهم این است که جریان پول در بازار همچنان فعال است. این جریان از شهریورماه وارد بازار شد و تاکنون نشانه‌ای از خروج جدی سرمایه دیده نشده است. حتی در روزهای منفی اخیر نیز نسبت فروشندگان به خریداران تغییر محسوسی نداشت که این نشان می‌دهد نقدینگی جدید به قصد ماندگاری وارد بازار شده است.»

او توضیح داد که بخشی از این نقدینگی از سمت سپرده‌های بانکی و بازار ارز به بورس آمده و بخش دیگری نیز پس از افت بازار طلا و صندوق‌های طلا به سمت سهام حرکت کرده است.

خوری‌زاد درباره عوامل بنیادی رشد بازار گفت: «برای آنکه بتوانیم با اطمینان از عبور شاخص از سقف‌ها سخن بگوییم، باید به پتانسیل‌های پیش‌روی بازار توجه داشت؛ گزارش‌های مثبت‌تر از سطح عرضه، هرچند هنوز دولت به‌طور رسمی در بسیاری از صنایع مثبت بوده و حاشیه سود شرکت‌ها در سطحی قرار دارد که قیمت‌های فعلی سهام را توجیه می‌کند. حتی در برخی صنایع، ارزش ذاتی سهام بالاتر از قیمت بازار ارزیابی می‌شود.»

وی افزود: «از منظر انتظارات ارزی نیز فعالان بازار بر این باورند که دولت و بانک مرکزی در نهایت ناچار به تجدیدنظر در سیاست تثبیت نرخ ارز خواهند شد. احتمال دارد شرکت‌های بزرگ، بویژه پتروشیمی‌ها و فولادها، به بازار دوم (توافقی) منتقل شوند و همین موضوع می‌تواند به رشد درآمدهای ارزی و در نتیجه افزایش ارزش سهام این شرکت‌ها منجر شود.»

او در ادامه به نقش اخبار مثبت صنایع اشاره کرد و گفت: «اخبار متعددی از صنایع مختلف در حال انتشار است. در صنعت پتروشیمی، بحث حذف دو منبع اروپایی از فرمول قیمت‌گذاری گاز مطرح است. هرچند هنوز دولت به‌طور رسمی با آن موافقت نکرده است. در صنعت فولاد، انتقال ارز از بازار توافقی اول به دوم مورد بررسی است و در بخش پالایشی نیز تخفیف در نرخ خوراک مطرح شده است. همچنین در صنعت خودرو، موضوع عرضه در بورس کالا همچنان در حال پیگیری است. تحقق این اخبار می‌تواند به عبور بازار از سقف‌های فعلی کمک کند.»

به گفته خوری‌زاد، با وجود شرایط مساعد بازار، برخی ریسک‌ها نیز باید مورد توجه قرار گیرد: «ریسک‌های ژئوپلیتیک همچنان از عوامل مهم اثرگذار بر بازار هستند. احتمال بروز درگیری‌های منطقه‌ای، از جمله گمانه‌زنی‌ها درباره تنش‌های جدید در عراق یا با اسرائیل، همچنان ذهن فعالان اقتصادی را مشغول کرده است. از سوی دیگر، بودجه سال ۱۴۰۵ نیز در آستانه ارائه به مجلس است و مشخص نیست دولت چه سیاست‌هایی را در حوزه ارزی و مالی اتخاذ خواهد کرد.» وی در جمعیت‌های تأکید کرد: «در مجموع، وزن اخبار مثبت در شرایط کنونی بیشتر از اخبار منفی است. نوع گزارش‌های شرکت‌ها و وضعیت جریان نقدینگی نشان می‌دهد حتی اگر اصلاحی در بازار رخ دهد، بسیار محدود و کوتاه‌مدت خواهد بود. بر این اساس، به نظر می‌رسد احتمال رشد بازار در هفته‌های آینده بیش از احتمال درجا زدن یا افت آن باشد.» از منظر بنیادی نیز قیمت بسیاری از سهام در سطوح فعلی کاملاً توجیه‌پذیر و در برخی موارد حتی جذاب برای خرید هستند. امیدواریم بازار بتواند این سقف روانی را پشت سر بگذارد و وارد یک روند صعودی پایدار شود.»

در سه هفته اخیر، بازار ارز و طلا با وجود اخبار متعدد از حراج و پیش‌فروش سکه، روندی آرام و پابث را تجربه کرده است. دلار آزاد در محدوده ۱۰۵ به ۱۱۰ هزار تومان نوسان داشت و در معاملات اخیر با افت جزئی به ۱۰۸ هزار تومان رسید. کاهش هم‌زمان قیمت سکه و طلای ۱۸ عیار نیز نشان می‌دهد سیاست‌های جدید بانک مرکزی در زمینه عرضه و حراج طلا، به‌ویژه دو حراج آبان‌ماه و برنامه پیش‌فروش سکه، توانسته فضای انتظارات بازار را تا حدی کنترل و ثبات نسبی ایجاد کند.

در هفته‌های اخیر، بازار ارز و طلا در مسیر کم نوسان و نسبتاً پابث‌ای حرکت کرده است. دلار آزاد که در سه هفته گذشته به باز ۱۱۰ هزار تومان نوسان داشت، در معاملات روز گذشته با افت ۵۴۰ تومانی از ۱۰۸ هزار و ۵۴۰ تومان به ۱۰۸ هزار تومان رسید. این کاهش در شرایطی رخ داد که بازار پس از دوره‌ای از نوسانات مقطعی، وارد فاز آرام‌تری شده و انتظار معامله‌گران نسبت به جهت‌گیری بعدی نرخ ارز تا حد زیادی محتاطانه و تثبیت‌شده است. در همین حال، سکه امامی نیز با کاهش ۶۲۵ هزار تومانی از ۱۱۱ میلیون و ۸۰۵ هزار تومان به ۱۱۱ میلیون و ۱۸۰ هزار تومان رسید.

عبور کرده بود، ارزش معاملات روزانه بورس در اوج خود به حدود ۲۱ همت رسید. اکنون اما با دلار ۱۰۰هزارتومانی، انتظار می‌رود که (با رقم بسیار بالاتری در جدول ارزش معاملات ثبت شده، چراکه سطح عمومی قیمت‌ها در اقتصاد رشد کرده و نقدینگی ربایی نیز افزایش یافته است. یکی از نمآگرهای جالب برای درک بهتر وضعیت، ارزش دلاری معاملات بورس تهران است؛ شاخصی که با هدف کاهش نوسانات کوتامدت، به‌صورت میانگین ۲۰روزه محاسبه می‌شود. داده‌ها نشان می‌دهد که ارزش دلاری معاملات در حال حاضر عمدتاً بین ۱۰۰ تا ۲۰۰میلیون دلار در نوسان است. این در حالی است که سقف تاریخی این شاخص در دوره‌های طلایی بورس بیش از ۱٫۱ (میلیارد دلار بوده است. رسیدن مجدد به آن قله، نیازمند تغییراتی بنیادین در سیاست‌های کلان اقتصادی، از جمله کاهش نرخ بهره واقعی، افزایش شفافیت در سیاست ارزی و بهبود چشم‌انداز سیاسی است.

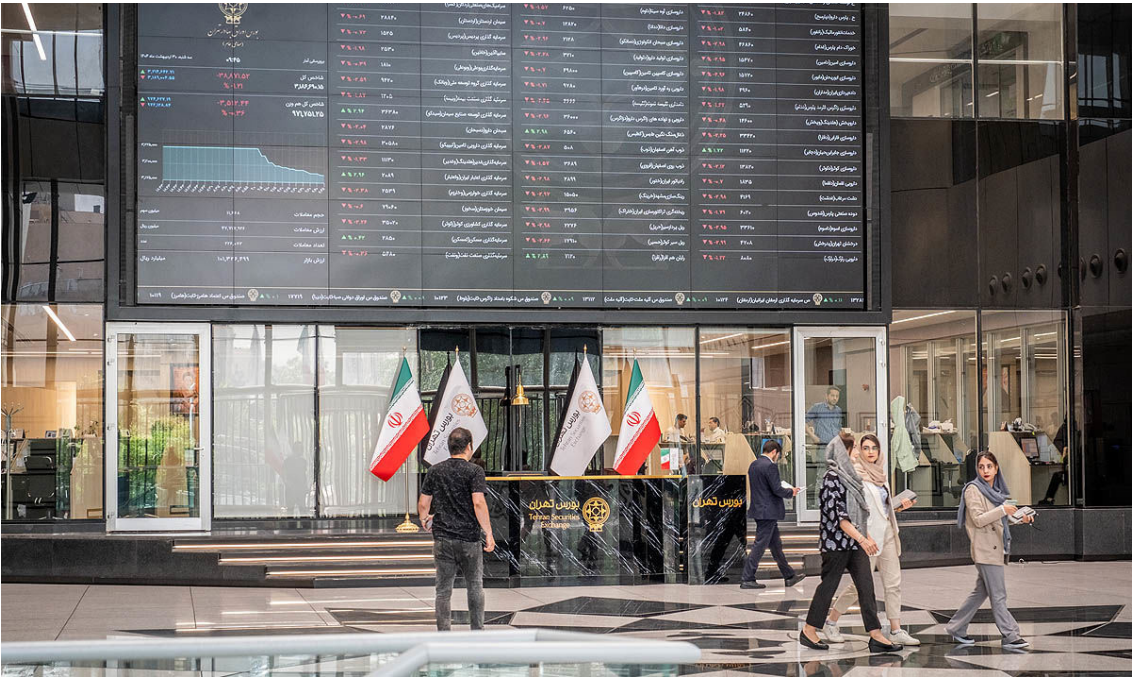
با در نظر گرفتن شرایط کنونی، می‌توان گفت بازار در بهترین حالت، در فاز خوش‌بینی محتاطانه قرار دارد. در صورت تداوم روند فعلی و افزایش تدریجی ارزش معاملات تا محدوده ۲۵ تا ۳۰ همت (معادل ۲۰۰ تا ۲۵۰میلیون دلار)، می‌توان از رسیدن بازار به سقف امیدواری سخن گفت؛ نقطه‌ای که معمولاً حساس‌ترین مرحله برای وقوع رخ‌ش‌های قیمتی است. در آن محدوده، هر خبر منفی یا شوک بیرونی می‌تواند بهانه‌ای برای آغاز اصلاح قیمت‌ها باشد.

با این حال، تا زمانی که ارزش دلاری معاملات در محدوده فعلی (حدود ۱۳۰میلیون دلار) باقی بماند، هنوز نمی‌توان از پایان موج صعودی سخن گفت. متغیرهای بنیادی نظیر رشد سودآوری شرکت‌ها و سیاست‌های حمایتی دولت از بازار سرمایه، همگی در مجموع از تداوم روند متعادل و حتی صعودی بورس تهران حمایت می‌کنند.

اگرچه هنوز ریسک‌های بلندمدت سیاستگذار درباره دلمنه نوسان، و تحولات بازار ارز وجود دارد، اما آنچه از دل داده‌های آماری و الگوهای تاریخی برمی‌آید، حاکی از آن است که بازار در موقعیتی متعادل و نسبتاً پابدل قرار گرفته است. میانگین گروه‌ه ارزش معاملات هنوز به زیر میانگین‌های بلندمدت‌تر کشیده نشده و همین امر نشان می‌دهد که ضربان بازار هنوز منظم و پرتوان می‌تد.

سرمایه‌گذاران حرفه‌ای معمولاً از چنین دوره‌هایی برای بازاری برتقوی خود استفاده می‌کنند؛ یعنی نه در هیجان خرید فرو می‌روند و نه در ترس از اصلاح، دارایی خود را می‌فروشند.

بورس در اوج تاریخی

فر حناز نعمتی – پس از ۱۰۵ روز انتظار، شاخص کل بورس تهران روز گذشته با رشد ۱۰۴٫۸ درصدی از سقف تاریخی خود عبور کرد و در سطح ۳میلیون و ۲۶۵ هزار واحد ایستاد.

برای بازار رقم زد.

هم‌زمان، شاخص کل هموزن نیز با رشد ۰٫۷۷ درصدی در آستانه ورود به کانال ۹۲۴ هزار واحدی قرار گرفت؛ رشدی که از توزیع مناسب نقدینگی میان گروه‌های مختلف حکایت داشت. در میان نماده‌ها، فارس، فملی و فولاد بیشترین اثر مثبت را بر نمآگر اصلی بورس گذاشتند و تجارت، وبملت و خودرو در صدر فهرست پرتراکتنش‌ترین نمادهای روز قرار گرفتند.

در بازار فرابورس نیز در صعود همچنان گشوده ماند. شاخص کل فرابورس با رشد ۰٫۷۱ درصدی وارد محدوده ۲۸ هزار و ۲۲۰ واحدی شد و شاخص هموزن فرابورس نیز با ۰٫۷۷ درصد افزایش در محدوده ۱۵۹ هزار و ۳۱۲ واحدی آرام گرفت. سامان، زاگرس و فزر بیشترین تاثیر مثبت را بر شاخص این بازار داشتند و نمادهای فزر، کرمان و مهر بیشترین حجم دادوستد را به خود اختصاص دادند. در قایسه باوردهی بازارها از ابتدای سال، بورس تهران با بازدهی ۵٫۲۰ درصدی پس از طلای ۱۸ عیار در جایگاه دوم قرار گرفته و بار دیگر امیدها به تبدیل‌شدن به پربازده‌ترین بازار سال جاری را زنده کرده است؛ موضوعی که نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی، بار دیگر نگاه خود را به سمت بازار سرمایه معطوف کرده‌اند.

در روزی که حقیقی‌ها در سمت خرید و فروش به ترتیب سهم ۷۳ و ۷۰ درصدی داشتند و بار دیگر به عنوان بازیگران اصلی بازار نقش‌آفرینی کردند، ارزش معاملات خرد بازار به ۱۵ هزار و ۵۵میلیارد تومان رسید که نسبت به روز یکشنبه ۸ درصد رشد نشان می‌دهد. این رقم، بیشترین سطح از ۶ آبان‌ماه تاکنون بود و در مجموع، از ابتدای سال تنها در ۱۳ روز معاملاتی ارزش معاملات بالاتر از ۱۵ همت ثبت شده است؛ نشانه‌ای از احیای نسبی گردش نقدینگی در بازار سهام.

البته سقف‌شکنی شاخص که در همان ساعت‌های ابتدای بازار رخ داد، باعث افزایش عرضه‌ها در نیمه دوم معاملات شد؛ در نتیجه ورود پول حقیقی در عدد ۵۷۴میلیارد تومان متوقف ماند. هم‌زمان، بخشی از سهامداران کوتامدت به سبب سود روزی آوردند و ۶۸ نماد از محدوده مثبت به منفی تابلو عقیبتشینی کردند. با این حال، در پایان روز ۶۲ درصد نماده‌ها (۵۰۸ نماد) در محدوده مثبت باقی ماندند و تنها ۳۸ درصد از آنها در محدوده منفی به کار خود پایان دادند؛ آماری که از غلبه کلی تقاضا بر عرضه حکایت دارد.

در پایان بازار، ارزش سفارش‌های خرید ۱۶ همت بود که یک همت بیش از سفارش‌های فروش برآورد شد؛ شاخصی مهم که به باور تحلیگران، وجود نقدینگی تازه و پویایی سمت تقاضا را تأیید می‌کند. با این حال برخی تحلیگران از احتمال افزایش فشار عرضه در معاملات امروز سخن می‌گویند، اما معتقدند حجم بالای سفارش‌های خرید می‌تواند تا حدی نقش ضربه‌گیر بازار را ایفا کند. در روز گذشته، ۲۱۸ نماد در صف خرید قفل شدند؛ عددی که با وجود افزایش عرضه‌ها در دقایق پایانی، نشان از پایداری تقاضای موثر در اغلب صنایع دارد. این امر از نگاه فعالان بازار، نشانه‌ای از چرخش انتظارات به سمت ثبات و رشد تدریجی است.

اما یکی از تحولات مهم روز دوشنبه، بازگشت سرمایه‌گذاران حقیقی به

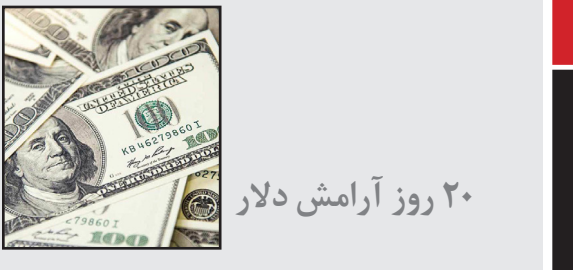
این در حالی است که در اردیبهشت‌ماه، زمانی که شاخص در همین محدوده قرار داشت، نرخ دلار حدود ۸۰ هزار تومان بود؛ اما اکنون شاخص در شرایطی رکوردشکنی کرده که دلار به ۱۰۷ هزار تومان رسیده است. ارزش معاملات خرد نیز با رشد ۸ درصدی نسبت به روز قبل، به بیش از ۱۵ هزار و ۰میلیارد تومان رسیده و یکی از بالاترین سطوح دو ماه اخیر را ثبت کرده است. این ارزش معاملات نشان می‌دهد که رونق بورس نه تنها به پایان نرسیده، بلکه محتمل است در کوتامدت و میان‌مدت هم ادامه‌دار باشد. از ابتدای سال تاکنون، بورس تهران با بازدهی ۲۰٫۵ درصدی پس از طلای ۱۸ عیار در جایگاه دوم بازارهای پربازده قرار گرفته است. بر اساس آنچه در همایش چشم‌انداز بازارهای دارایی در سالن همایش‌های «دنیای‌اقتصاد» توسط دو کارشناس تشریح شد، بازار سهام دوباره در حال بازیابی اعتماد از دست‌رفته و احیای جریان نقدینگی است.

بورس در اوج تاریخی عاطفه چوپان: پس از ۱۰۵ روز معاملاتی انتظار و نوسان، شاخص کل بورس تهران سرانجام در روز گذشته – ۱۲ آبان ماه – توانست از سقف تاریخی خود عبور کند و قله جدیدی در سطح ۳میلیون و ۲۶۵ هزار واحد را به ثبت برساند. این رکوردشکنی در حالی رقم خورد که بازار از ۲۸ اردیبهشت ماه تاکنون فراز و فرودهای متعددی را تجربه کرده بود؛ دوره‌ای که شاخص در محدوده ۳میلیون و ۲۵۲ هزار واحد متوقف شد و سپس در سایه بی‌اعتمادی، کهرمقی معاملات و فشار فروش، بارها از ادامه مسیر صعودی بازماند. اما از اوایل شهریورماه و بارز پیاوردیج برگشت. شکل‌گیری یک روند صعودی پایدار از ۸ شهرور آغاز شد و طی هفته‌های اخیر با قدرت و هماهنگی میان گروه‌های مختلف ادامه یافت. حالا می‌توان گفت بازار سهام پس از مدت‌ها، توانسته بار دیگر نفس صعودی خود را باز یابد.

سقف‌شکنی اخیر، حاصل موج تازه‌ای از اقبال به صنایع دلاری و صادراتمحور است؛ صنایعی که با بهبود نرخ‌های جهانی، افزایش ارزش دلار و انتشار گزارش‌های عملکرد مطلوب، توانستند موتور محرک شاخص باشند. با این حال، رشد هم‌زمان سایر نمآگرها نیز نشان می‌دهد که نقدینگی تنها به‌سوی لدرهای سنتی بازار روانه نشده و سهامداران این بار با چشم‌انداز بنیادی‌تر و رویکرد متنوع‌تر در صنایع مختلف سرمایه‌گذاری می‌کنند. این هماهنگی میان شاخص‌ها، از بازاری سخن می‌گوید که شاید پس از مدت‌ها بی‌اعتمادی، دوباره در حال بازسازی عمق و اعتماد خود است.

آنچه دیروز در تالار شیشه‌ای گذشت...

در جریان دادوستدهای روز دوشنبه در بورس اوراق بهادار تهران، شاخص کل با افزایش ارتفاع ۱٫۴۸ درصدی توانست برای نخستین‌بار در تاریخ خود به قله ۳میلیون و ۲۶۵ هزار و ۳۲۷ واحدی برسد؛ رکوردی که پس از ماه‌ها نوسان و تلاش، در فضای هیجانی اما پر قدرت بازار به ثبت رسید. این رشد در شرایطی رقم خورد که بسیاری از فعالان انتظار داشتند شاخص پس از نزدیک شدن به سقف تاریخی پیشین وارد فاز استراحت شود، اما جریان نقدینگی تازه و تقاضای پر قدرت در گروه‌های بزرگ دلاری و صادراتمحور مسیر دیگری را

۲۰ روز آرامش دلار

با عبور شاخص کل بورس تهران از سقف تاریخی خود، این پرسش بار دیگر در ذهن فعالان بازار نقش بسته است که آیا کار بورس‌یزان با بازار سهام به پایان رسیده است؟ یا رشد اخیر، نقطه اوج دیگری است که پس از آن بازار در مسیر اصلاح قرار می‌گیرد؟ پاسخ به این پرسش، برخلاف تصور بدبینان، چندان منفی نیست. نغته‌ها متغیرهای بنیادی اقتصاد و صورت‌های مالی شرکت‌ها هنوز از پتانسیل رشد سخن می‌گویند، بلکه نشانه‌های تابلوی معاملات نیز سیگنال‌هایی از امید و پویایی مخابره می‌کنند. ارزش معاملات روزانه در بازار سهام که اکنون به بیش از ۱۵ همت رسیده، در مقایسه با میانگین دو ماه گذشته عددی قابل‌توجه است و نشان می‌دهد تب خرید و فروش در تالار شیشه‌ای همچنان بالاست. افزون بر این، برخی از شاخص‌های کلیدی استخراج‌شده از این «تبسنج آماری بازار» حکایت از آن دارد که رونق بورس نغته‌ها به پایان نرسیده، بلکه احتمالاً در کوتامدت و میان‌مدت نیز ادامه‌دار خواهد بود.

تب تند بازار

بازار سهام در شرایطی به سر می‌برد که دامنه نوسان قیمت‌ها همچنان حدود سه درصد است؛ محدودیتی که عملاً از شکل‌گیری حرکت پرشتاب در جهت‌های صعودی یا نزولی جلوگیری می‌کند. با این حال، ارزش معاملات در مقایسه با این دلمنه محدود، به سطوحی کهپایفته رسیده است، داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که ارزش روزانه دادوستدهای بازار سهام از ۱۴ همت عبور کرده و حتی در برخی از روزها به نزدیکی ۱۸ همت نیز رسیده است. این در حالی است که میانگین معاملات روزانه در دو ماه گذشته تنها حدود ۵ همت بوده است؛ رشدی بیش از سببرابر که نمی‌توان آن را اتفاقی دانست. به نظر می‌رسد بورس تهران با تب تند و انرژی تازه‌ای که از ورود نقدینگی جدید و افزایش انتظارات تورمی به دست آورده، در مسیر ثبت رکوردهای تازه در ارزش معاملات گام برمی‌دارد. این روند، در نگاه اول می‌تواند نوبدبخش باشد، چراکه حجم بالای دادوستدها معمولاً نشانه‌ی حضور فعال سرمایه‌گذاران و جریان نقدینگی پویا در بازار است. با این وجود، بررسی دقیق‌تر متغیرهای آماری ارزش معاملات می‌تواند نشانه‌های ظریف‌تری از تغییر فاز رونق به رکود یا بالعکس را آشکار کند.

در دل میانگین‌ها

▼ موانع ارزی از مسیر تولید خودرو برداشته شود
محمد رستمی، نماینده نیشابور و فیروزه و سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، با حضور در ایران خودروی خراسان از خطوط تولید این مجموعه بازدید کرد و در نشستی با شبانی مدیرعامل شرکت و جمعی از مدیران در جریان روند تولید، چالش‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای این واحد صنعتی قرار گرفت.
به گزارش روابط عمومی ایران خودروی خراسان؛ در ایمن بازدید، شبانی ضمن ارائه گزارش‌ی از ظرفیت‌ها و دستاوردهای ایران خودروی خراسان، گفت: این شرکت به عنوان یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های تولید خودروی شرق کشور، با تکیه بر نیروی انسانی متخصص و بومی‌سازی بخش قابل‌توجهی از قطعات، نقش موثری در تحقق تولید پایدار و اشتغال ایفا می‌کند.
محمد رستمی، سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلاجی نیز با اشاره به ضرورت بازنگری در سیاست‌های قیمت‌گذاری خودرو، اظهار کرد: قیمت‌دستوری نه به نفع مردم است و نه به نفع صنعت خودروسازی، چرا که از یک سو تولیدکنندگان امکان حرکت در مسیر توسعه، نوآوری و ارتقای کیفیت را از دست می‌دهند و از سوی دیگر مردم نمی‌توانند از خودروهای با کیفیت‌تر و به روزتر بهره‌مند شوند. وی افزود: در کمیسیون صنایع تلاش می‌کنیم با برگزاری جلسات تخصصی و دعوت از دو خودروساز بزرگ کشور، به راهکاری برسیم که ضمن حمایت از تولید، منافع مصرف‌کننده نیز حفظ شود. البته خودروسازان نیز باید با اصلاح ساختارها و کاهش هزینه‌های تولید، سهم خود را در این مسیر ایفا کنند.
▼ آماده‌باش دستگاه‌ها در پی وقوع زلزله بهباد
مدیرکل مدیریت بحران استان یزد در پی وقوع زمین‌لرزه ۴.۷ ریشتری بهباد دستور آماده باش و برگزاری جلسه‌ستادپیشگیری،همه‌لنگی وفرماندهی عملیات پاسخ به بحران شهرستان بهباد را صادر کرد. احسان بالاکتفی در این باره گفت: بلافاصله پس از وقوع زمین‌لرزه، گروه‌های ارزیاب جمعیت هلال احمر و کارشناسان مدیریت بحران به نقاط مختلف شهرستان اعزام شدند و بررسی‌های لازم در خصوص خسارات احتمالی مالی در حال انجام است. منطقه بروز زلزله بهر مسکونی بوده و با شهر بهباد بیش از ۴۴ کیلومتر فاصله دارد.
وی از ارتباط با استاندار یزد، رئیس سازمان مدیریت بحران کشور، معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار و معاون آمانگی و پاسخ سازمان مدیریت بحران کشور خبر داد و اظهار کرد: آخرین گزارش‌ها در خصوص زلزله در اختیار مسئولان ارشد استان و کشور قرار گرفت. بالاکتفی از فعال‌سازی مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان نیز خبر داد و گفت: مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان در کوتاه‌ترین زمان فعال شد و فرآیندهای مربوطه با همه‌لنگی دستگاه‌های امدادی در حال بررسی است.
▼ دیوار تعرفه‌ای و عادت به بازار غیر رقابتی
این الگوی مشترک نشان می‌دهد که مشکل در نبود منابع طبیعی یا نیروی انسانی نبوده، بلکه در ساختار سیاست‌گذاری اقتصادی و نوع مواجهه ما با مفهوم «رقابت» و «کیفیت» نهفته است. در حوزه معدن و صنایع معدنی، ایران از ذخایر غنی و متنوعی برخوردار است. سنگ‌های تزئینی کشور از نظر کیفیت و تنوع در زمره بهترین نمونه‌های جهان قرار دارند. با این حال، سهم ایران از بازار جهانی سنگ فرآوری‌شده ناچیز است. هزاران واحد سنتگری در کشور، فعالند، اما خروجی نهایی آنها از منظر کیفیت، بستنبندی و استاندارد فنی، توان رقابت در بازارهای جهانی را ندارند. در حالی که ترکیه با حدود یک‌ششم تعداد کارخانه‌های ایران، چند برابر کشور ما صادرات دارد، این تفاوت نشان می‌دهد که مسأله اصلی نه در کمیت تولید، بلکه در کیفیت و رقابت‌پذیری نهفته است. صنایع وضعیتی تنها به سنگ محدود نمی‌شود. در چنین فیلزنی نیز همین الگو تکرار شده است. میلگرد، یکی از سادترین محصولات فولادی، در بازارهای جهانی به سختی جای پایی برای ایران باز کرده است. کشورهای منطقه که در سطح فنی و فناوری مشابهی با ما قرار دارند، موفق شده‌اند محصولات خود را به بازارهای سخت‌گیر اروپایی صادر کنند، در حالی که میلگرد ایرانی عمدتا روانه بازارهای ازان‌رقابت و بی‌استانداردی مانند عراق، افغانستان یا برخی کشورهای آفریقایی می‌شود. حتی در مورد سیمان نیز، با وجود آنکه ایران از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان منطقه است، کشورهای دارای استاندارد بالاتر تمایلی به خرید سیمان ایرانی ندارند.ریشه این ضعف ساختاری را باید در نبود رقابت واقعی در بازار داخلی جست‌وجو کرد.
در شرایطی که دیوار بلند تعرفه‌ای و ممنوعیت واردات کالای مشابه خارجی، بشار ۱۰۰ میلییونی ایران را از رقابت آزاد دور نگه داشته، تولیدکننده داخلی انگیزه‌ای برای ارتقای کیفیت ندارد. وقتی واردات محصول مشابه ممنوع می‌شود، مصرف‌کننده ناگزیر است هر کالایی را که در داخل تولید می‌شود، خریداری کند؛ فارغ از آنکه کیفیت یا استاندارد
در سطح جهانی داشته باشد یا نه. در چنین فضایی، تولیدکننده نه‌تنها برای حضور در بازار بین‌المللی آماده نمی‌شود، بلکه به تولید کالای بی‌کیفیت عادت می‌کند و توانایی رقابت را از دست می‌دهد.

مرکز ثقل تجارت لرزان منطقه

«بی‌تا حسن پور – در نشست «دیپلماسی اقتصادی» که با حضور سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه و جمعی از فعالان اقتصادی در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد، اعضای هیات نمایندگان اتاق بر ضرورت حمایت موثر تر دولت، نظام بانکی و دستگاه دیپلماسی از صادر کنندگان کشور تاکید کرد.دند.

یونس ژالته، رئیس اتاق بازرگانی تبریز در این دیدار به پیشینه تاریخی این شهر در حوزه تجارت منطقه‌ای اشاره کرد و گفت: تبریز از دیرباز یکی از مراکز اصلی تجارت ایران با قفقاز، آذربایجان و ترکیه بوده و همواره نقش تعیین‌کننده‌ای در رونق اقتصادی شمال‌غرب کشور داشته است. وی بر نقش ولای تبریز در توسعه اقتصادی کشور تاکید کرد و گفت: امروز نیز تبریز می‌تواند همان نقش تاریخی خود را در تجارت با قفقاز ایفا کند، اما برای تحقق این هدف، باید موانع موجود در مسیر توسعه روابط اقتصادی با کشورهای همسایه برطرف شود.

وی برگزاری نشست‌های مشترک میان تجار تبریز و بازرگانان کشورهای قفقاز، باکو، ایروان و تفلیس و نمایشگاه‌های مشترک را زمینه‌ساز گسترش تعاملات اقتصادی دانست و افزود: در شرایطی که فشارهای خارجی بر اقتصاد ایران افزایش یافته، بهترین راهکار، توسعه همکاری‌های تجاری با کشورهای همسایه و بازارهایی است که به کالاهای ایرانی نیاز دارند، متأسفانه در سال‌های اخیر، به‌دلیل کم‌توجهی برخی نهاده‌ا، در جمله در حوزه سیاست خارجی و

بازرس کل امور جهاد کشاورزی و محیط زیست سازمان بازرسی در نشست مشترک «بررسی مشکلات تامین و توزیع نهاده‌های دامی» که با حضور مقامات وزارت جهاد کشاورزی و گمرک برگزار شد، از احتمال ابلاغ تفهیم اتهام برخی مسؤولان مرتبط با واردات نهاده‌های دامی در هفته جاری خبر داد. به گزارش مرکز رسانه قوه قضائیه، در این نشست که با حضور غلامرضا آذری بازرس کل امور جهاد کشاورزی و محیط زیست سازمان بازرسی کل کشور، علی‌رضا حبیبی معاون اداره تخصصی ارز بانک مرکزی، هومن فتحی سرپرست معاون بازرگانی وزیر جهاد کشاورزی، محمد ابراهیم حسن نژاد معاون تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی، ابراهیم نقدی معاون حقوقی و نظارت گمرک جمهوری اسلامی، علی اکبر شامانی معاون امور گمرکی و محمدمهدی نهاوندی عضو هیات‌مدیره اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دام و طیور برگزار شد، ایرادهای سامانه بازارگاه(سامانه نهاده‌های کشاورزی) مورد بحث و بررسی قرار گرفت

بازرس کل امور جهاد کشاورزی و محیط زیست سازمان بازرسی کل کشور در این نشست با اشاره به مشکلات ایجاد شده در روند تامین نهاده‌های دامی گفت: با توجه به التهایی که در بازار این نهاده‌ها در ماه‌های اخیر و به‌ویژه در روزهای اخیر ایجاد شده و مشکلات زیادی را برای دامداران و مرغداران به همراه داشته، شکایات گسترده‌ای از سوی آنها به نهادهای قضایی و بازرسی ارائه شده است. این موضوع منجر به آن شد که ریاست قوه قضائیه در هفته گذشته، در جلسه شورای عالی قضایی، به سازمان بازرسی کل کشور ماموریت دهد تا موضوع را بررسی کرده و با متخلفان احتمالی در هر سطحی که باشند برخورد شود.

تذکیر به ۵سال از ممنوعیت واردات لوازم خانگی می‌گذرد، این محدودیت در راستای حمایت از تولید داخل اعمال شده بود، اما پس از این مدت طولانی، مردم همچنان از قیمت و کیفیت محصولات رضایت ندارند؛ وضعیتی که پیش‌تر، شهروندان در صنعت خودرو آن را تجربه کرده‌بودند. حمایت از تولید داخلی از سیاست‌های دهه‌های اخیر کشور است؛ از خودروسازی گرفته تا بسیاری از صنایع دیگر چون لوازم خانگی رد پای حمایت دولتی دیده می‌شود. با این حال واقعیت‌های بازار نشان می‌دهد حمایت از تولید داخلی با روایت دولتی نه به نفع بخش تولید است نه مصرف‌کننده. در واقع وقتی بازار غیررقابتی باشد با صنعت رشد می‌کند نه کیفیت و رضایت از آن. در بخش لوازم خانگی نیز در حال حاضر بازار در انحصار چند برند داخلی است و واردات رسمی تقریبا متوقف شده است.

بعد از ۵ سال حمایت، اکنون نه قیمت‌ها کاهش یافته و نه کیفیت آن‌چنان که وعده داده می‌شده، بالا رفته است. با این حال دولت همچنان از «شد تولید داخلی» سخن می‌گوید، اما کارشناسان می‌گویند حذف رقابت، بزرگ‌ترین ضربه به تولیدکنندگان داخلی است. در کشورهای صنعتی مانند آلمان، کره یا ژاپن، واردات و رقابت آزاد، ابزاری برای ارتقای کیفیت است. اما در ایران حمایت‌ها بیشتر به شکل ممنوعیت و محدودیت جلوه کرده است. بازار لوازم خانگی نمونه‌ای روشن از سیاست حمایتی ناکارآمد است؛ سیاستی که قرار بود تولید ملی را تقویت کند، اما در عمل به کاهش کیفیت و حق انتخاب مصرف‌کننده، افزایش قیمت‌ها و افت اعتماد عمومی منجر شده است.

شاخص‌های فراموش‌شده کیفیت

وزارت صمت معتقد است حمایت‌ها از صنعت لوازم خانگی باعث رونق تولید و رشد ۱۰ درصدی آن شده است. به نحوی که بخشی از محصولات آماده صادرات به دیگر کشورهاست. از دید آنان روند تولید کالای ایرانی در ایران به حدی رسیده است که به کیفیت +P از نظر مصرف انرژی برسند و صادرات خود را افزایش دهند.

اگر چه پیش از این سازمان ملی استاندارد ایران سنجش شاخص‌های کیفیت کالا را برای بسیاری از بخش‌های تولید انجام می‌داد، اما دو سال است که چنین گزارشی منتشر نمی‌شود و آخرین آن مربوط به سال ۱۴۰۱ است که میزان رضایت مصرف‌کنندگان از وسایل خانگی اصلی در خوشه دوم رضایت قرار داشته‌است. با این حال این نظرسنجی کلی بوده و فاقد بررسی‌های مقایسه‌ای بین تولیدات داخلی و خارجی و میزان رضایت مصرف‌کننده از کالاهای مشابه است.این در حالی است که هر سال رویدادی به نام «جایزه ملی کیفیت ایران» هم

صادر ضمانت‌نامه‌ها و پرداخت‌ها نیز با تعلق‌های طولانی روبه‌رو می‌شوند. برزگر با اشاره به تجربیات خود در بازار آفریقا خاطرنشان کرد: بیش از ۱۰ سال در کشورهای آفریقایی فعالیت اقتصادی داشتیم و موفقیت در صادرات، هیچ‌گونه پشتیبانی از سوی سفارتخانه ایران دریافت نکردیم. حتی در طرحی که برنده شدیم، به دلیل نبود حمایت بانکی و دیپلماتیک، نتوانستیم منابع مالی لازم را تامین کنیم، درحالی‌که رقبای خارجی ما در مدت کوتاهی تمام مراحل را طی کردند. وی با تاکید بر اینکه بخش خصوصی تنها به توان فنی و تولیدات داخلی خود متکی است، گفت: تمام مواد اولیه و محصولات ما در داخل تولید می‌شود و سرمایه اصلی فعالان این حوزه، تخصص، دانش و تلاش فردی آن‌هاست.

آذربایجان؛ دروازه تجارت منطقه

بشیر جعفری، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تبریز نیز با اشاره به جایگاه راهبردی شمال‌غرب کشور گفت: آذربایجان، سر ایران و نماد پویایی ملت ماست. این منطقه می‌تواند نقشی اساسی در تقویت روابط اقتصادی و سیاسی کشور ایفا کند. وی افزود: ایران ظرفیت‌های گسترده‌ای در حوزه تجارت بین‌الملل دارد و اگر از توان فعالان بخش خصوصی در کنار دولت استفاده شود، می‌توان همکاری‌های اقتصادی با کشورهای همسایه، به‌ویژه در منطقه قفقاز را به‌طور چشم‌گیری گسترش داد. جعفری همچنین با اشاره به روابط دیرینه آذربایجان شرقی با ارمنستان اظهار کرد: استان ما سال‌هاست با استان‌های سیونیک و آرارات روابط دوستانه دارد. استفاده از ظرفیت‌های مشترک می‌تواند زمینه‌ساز توسعه همکاری‌های اقتصادی شود. وی خواستار تسهیل روابط تجاری و مرزی با کشورهای همسایه شد و تاکید کرد: اگر این ظرفیت‌ها فعال شوند، تبریز و آذربایجان بار دیگر می‌توانند به مرکز ثقل تجارت منطقه تبدیل شوند.

راهبرد تقویت دیپلماسی اقتصادی

بهرام سرمست، استاندار آذربایجان شرقی نیز بر موقعیت ممتاز و تاریخ آذربایجان شرقی و تبریز در عرصه تجارت و دیپلماسی اقتصادی تاکید کرد و گفت: تبریز با ظرفیت‌های اقتصادی بزرگی همچون قدیمی‌ترین اتاق بازرگانی ایران و صاحب بزرگ‌ترین بازار سرپوشیده جهان، از دیرباز نقطه اتصال ایران با قفقاز، اوراسیا و اروپا بوده و قابلیت تبدیل شدن به‌هاب اصلی تجارت و سرمایه‌گذاری شمال غرب کشور را دارد.

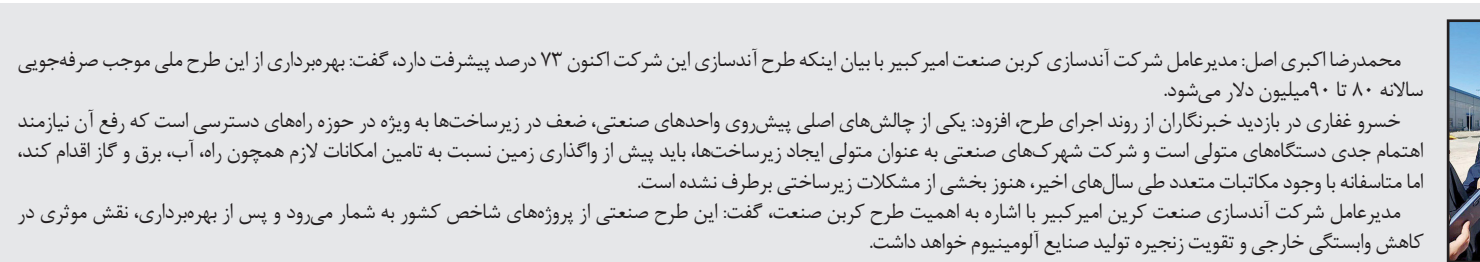
وی با بیان اینکه حضور پیشین ۱۱ کنسولگری در این استان گواه تاریخی بر اهمیت تجاری و دیپلماتیک آن است، افزود: با فعال‌سازی مجدد برخی کنسولگری‌ها، توسعه دفاتر تجاری مشترک با ترکیه، ایجاد مرکز خدمات کنسولی و بازرگانی شمال غرب کشور و تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی، زمینه برای تقویت دیپلماسی اقتصادی و گسترش مرادوات تجاری فراهم شود. وی بر بهره‌برداری از شهرک سرمایه‌گذاری خارجی، پارک‌های صنعتی دانش‌بنیان و منطقه آزاد ارس به‌عنوان ظرفیت‌های بالقوه صادرات غیرنفتی تاکید کرد و گفت: زیرساخت‌های حمل‌ونقل و لجستیک از جمله اتصال آزادراه‌ها و خطوط ریلی تبریز با باکو، تفلیس و استانبول و تقویت پروازهای مستقیم بین‌المللی از جمله اقدامات سازنده در راستای توسعه اقتصادی است. سرمست با اشاره به طرح راهبردی جاده کالا – جلفا، ادامه داد: این طرح به عنوان یکی از پروژه‌های ملی و استراتژیک، در چارچوب تفاهیم‌نامه‌های همکاری با جمهوری آذربایجان در حال پیگیری است.

وی انتقال آب ارس به تبریز را جزو اولویت‌های استانی دانست و گفت: اجرای این طرح نیازمند پیگیری‌های دیپلماسی آبی در سطح وزارت امور خارجه و تامین مالی از محل مطالبات ایران از جمهوری آذربایجان است.

اجرای ۳هزار طرح صنعتی در استان

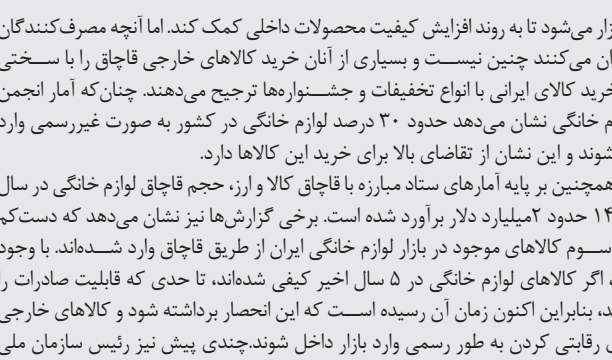
صابر پرتیان، مدیرکل صنت، معدن و تجارت آذربایجان شرقی نیز در این نشست از اجرای ۳هزار طرح صنعتی در استان خبر داد و گفت: بسیاری از کشورهای دنیا این تعداد طرح صنعتی و تولیدی را ندارند که آذربایجان شرقی به تنهایی این تعداد را دارد. وی به پتانسیل‌های تولیدی و صنعتی آذربایجان شرقی اشاره کرد و گفت: این استان با دارا بودن بیش از ۶هزار واحد تولیدی، قطب تولید سیرینی و شکلات کشور به‌شمار می‌رود.همچنین ۷۰ درصد قیر کشور، ۳۰ درصد فولاد و ۷۰ درصد محصولات لوازم خانگی صادرات‌محور در منطقه لجوار تبریز تولید می‌شود. بزرگ‌ترین شهرک صنعتی خاورمیانه، یکی از بزرگ‌ترین شهرک‌های اقتصادی، صنعتی و فناوری نیز در این منطقه واقع شده است.

پرتیان به توسعه دیپلماسی اقتصادی با محوریت تبریز تاکید کرد و ادامه داد: بازرگانی سرکنسولگری روسیه در تبریز، رفع مشکل ارتباط زمینی ایران و آذربایجان، حل مشکلات صادرات به کشور عراق و برگزاری بازارچه مرزی ایران و ارمنستان از درخواست‌های بخش خصوصی استان از دستگاه دیپلماسی کشور است.

محمدرضا اکبری اصل؛ مدیرعامل شرکت آندسازی کربن صنعت امیرکبیر با بیان اینکه طرح آندسازی این شرکت اکنون ۷۳ درصد پیشرفت دارد، گفت: بهره‌برداری از این طرح ملی موجب صرفه‌جویی سالانه ۸۰ تا ۹۰ میلیون دلار می‌شود. خسرو غفاری در بازدید خبرنگاران از روند اجرای طرح، افزود: یکی از چالش‌های اصلی پیش‌روی واحدهای صنعتی، ضعف در زیرساخت‌ها به ویژه در حوزه راه‌های دسترسی است که رفع آن نیازمند اهتمام جدی دستگاه‌های متولی است و شرکت شهرک‌های صنعتی به عنوان متولی ایجاد زیرساخت‌ها، باید پیش از واگذاری زمین نسبت به تامین امکانات لازم همچون راه، آب برق و گاز اقدام کند، اما متأسفانه با وجود مکاتبات متعدد طی سال‌های اخیر، هنوز بخشی از مشکلات زیرساختی برطرف نشده است. مدیرعامل شرکت آندسازی صنعت کربن امیرکبیر با اشاره به اهمیت طرح کربن صنعت، گفت: این طرح صنعتی از پروژه‌های شاخص کشور به شمار می‌رود و پس از بهره‌برداری، نقش موثری در کاهش وابستگی خارجی و تقویت زنجیره تولید صنایع آلومینیوم خواهد داشت.

بررسی تخلفات مسؤولان حوزه واردات نهاده‌های دامی

وی ادامه داد: تاکنون پنج جلسه رسمی با مسؤولان دولتی و بخش خصوصی از جمله تولیدکنندگان برگزار کرده‌ایم و نتیجه برخی جلسات نیز به اخذ توضیح از مدیران مربوط رسیده است و احتمالاً در هفته جاری بحث تفهیم اتهام به برخی از مسؤولان نیز مطرح و ابلاغ خواهد شد. وی اضافه کرد: بودجه ارزی برای واردات نهاده‌ها چگونه پیش‌بینی می‌شود؟

قاعدا زمانه‌ی که در وزارت جهاد کشاورزی میزان نیاز به واردات مشخص می‌شود، متناسب با آن و با در نظر گرفتن قیمت‌های جهانی، بودجه ارزی نیز پیش‌بینی می‌شود تا معلوم شود برای تامین این میزان واردات چه مقدار ارز مورد نیاز است. آذری به مشکلات عمده در چهار محور اشاره کرد و درباره سیاست‌های ارزی و تامین منابع گفت: سیاست‌های ارزی کشور به درستی تامین نشده و برخی تصمیمات برای اختصاص ارز تر کبیی به واردات کالاهای اساسی

تولید کنندگان برگزار کرده‌ایم و نتیجه برخی جلسات نیز به اخذ توضیح از مدیران مربوط رسیده است و احتمالاً در هفته جاری بحث تفهیم اتهام به برخی از مسؤولان نیز مطرح و ابلاغ خواهد شد. وی اضافه کرد: بودجه ارزی برای واردات نهاده‌ها چگونه پیش‌بینی می‌شود؟ قاعدا زمانه‌ی که در وزارت جهاد کشاورزی میزان نیاز به واردات مشخص می‌شود، متناسب با آن و با در نظر گرفتن قیمت‌های جهانی، بودجه ارزی نیز پیش‌بینی می‌شود تا معلوم شود برای تامین این میزان واردات چه مقدار ارز مورد نیاز است. آذری به مشکلات عمده در چهار محور اشاره کرد و درباره سیاست‌های ارزی و تامین منابع گفت: سیاست‌های ارزی کشور به درستی تامین نشده و برخی تصمیمات برای اختصاص ارز تر کبیی به واردات کالاهای اساسی

لوازم خانگی در مسیر خودروسازی؟

بزرگ‌ار می‌شود تا به روند افزایش کیفیت محصولات داخلی کمک کند. اما آنچه مصرف‌کنندگان

عنوان می‌کنند چنین نیست و بسیاری از آنان خرید کالاهای خارجی قاچاق را با سختی

به خرید کالای ایرانی با اتواع تخفیفات و جشنواره‌ها ترجیح می‌دهند. چنان‌که آمار انجمن

لوازم خانگی نشان می‌دهد حدود ۳۰ درصد لوازم خانگی در کشور به صورت غیررسمی وارد

می‌شوند و این نشان از تقاضای بالا برای خرید این کالاها دارد.

همچنین بر پایه آمارهای ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، حجم قاچاق لوازم خانگی در سال

۱۴۰۲ حدود ۲میلیارد دلار برآورد شده است. برخی گزارش‌ها نیز نشان می‌دهد که دست‌کم

یک‌سوم کالاهای موجود در بازار لوازم خانگی ایران از طریق قاچاق وارد شده‌اند. با وجود

این، اگر کالاهای لوازم خانگی در ۵ سال اخیر کیفی شده‌اند، تا حدی که قابلیت صادرات را

دارند، بنابراین اکنون زمان آن رسیده است که این انحصار برداشته شود و کالاهای خارجی

برای رقابتی کردن به طور رسمی وارد بازار داخل شوند.چندی پیش نیز رئیس سازمان ملی

استاندارد عنوان کرده بود که ۷۰ قلم کالای ایرانی هنوز علامت استاندارد ندارند؛ اما در حال

فعالیت و تولید هستند. این موضوع نشان می‌دهد موضوع نظارت بر کیفیت بیش از آنچه در

برنامه‌های وزارت صمت دنبال می‌شود، نیازمند بازنگری است.

سال گذشته محمدحسین اسلامیان، نایب رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم خانگی، در

گفت‌وگو با یک رسانه اعلام کرده بود: «ما امروز لایحه‌سنجی‌ای را که تکتولوژی آن وارداتی

است، با کیفیت به‌رآبتر پایی‌تری از نمونه اصلی مونتاژ می‌کنیم؛ اما قیمت آن از قیمت جهانی

کالای مورد نظر بالاتر است. وقتی در یک کشور، برند ایرانی را با کیفیت پایین‌تر و قیمت

دوبرابری در کنار برند کره‌ای و آلمانی قرار دهیم، موفق نمی‌شویم.» بسیاری از مصرف‌کنندگان

در حالی اقدام به خرید کالاهای خارجی می‌کنند که یکی از معایب آنها دسترسی سخت به

قطعات بدکی به دلیل تحریم‌ها و قیمت اولیه بالاتر است.

تولید ۲۲میلیون دستگاه در داخل

تحلیلگران پیشنهاد می‌کنند که تمرکز بر استانداردسازی، بهبود خدمات پس از فروش

و حمایت از نوآوری ضروری است تا از مرگ تدریجی صنعت داخلی جلوگیری شود؛ چرا

که بدون اصلاحات ساختاری، این نارضایتی می‌تواند به کاهش سهم بازار و افزایش واردات

قاچاق منجر شود.در این زمینه نظر ابراهیم شیخ معاون صنایع وزیر صنعت، معدن و تجارت

با اشاره به رشد تولید داخلی در صنعت لوازم خانگی گفت: کم‌توان بیش از ۹۰درصد نیاز

بازار کشور از محل تولید داخل تامین می‌شود و در سال‌های اخیر، شاخص‌های کیفیت و

مقایسه کیفیت و قیمت با برندهای خارجی

ابراهیم شیخ در پاسخ به پرسشی درباره مقایسه کیفیت لوازم خانگی داخلی با برندهای خارجی

گفت: باید توجه داشت که مقایسه کیفیت، یک بحث عمومی نیست و لازم است کالا به کالا

بررسی شود. اما در مجموع، محصولات ایرانی از نظر کیفیت در مسیر رشد قرار دارند و فاصله

آنها با برندهای مطرح خارجی در حال کاهش است. او درباره تفاوت قیمت‌ها نیز توضیح داد: در

حال حاضر، قیمت یک یخچال سایید ایرانی زیر ۱۰ (میلیون تومان است، درحالی‌که مدل‌های

مشابه خارجی بین ۱۵۰ تا ۱۸۰میلیون تومان قیمت دارند. این نشان می‌دهد که کالای ایرانی

علاوه بر کیفیت قابل‌قبول، از مزیت قیمتی هم برخوردار است.

روزنامه‌مارز اقتصاد

سه‌شنبه ۱۳ آبان ۱۴۰۴ شماره ۷۹۴

www.marzeghtesad.ir

✡️ اختصاص ۲۸ درصد گاز به نیروگاه‌ها

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با تأکید بر ضرورت تحول دیجیتال گفت: پارسال به‌طور میانگین ۲۹ درصد از گاز کشور به صنایع، ۳۸ درصد به نیروگاه‌ها و کم‌تر از ۲۰ درصد به بخش خانگی اختصاص یافت.

به گزارش «شانا» سعید توکلی در رویداد توسعه همکاری‌های دانش‌بنیان با هدف تحول دیجیتال در صنعت گاز با بیان اینکه تحول دیجیتال دیگر یک انتخاب نیست، بلکه ضرورت و واقعیتی جهانی است، تأکید کرد: اگر این تغییرات به‌موقع مدیریت نشود، بهره‌مندی از فرصت‌ها ممکن نخواهد بود و آسیب‌های ناشی از تطبیق نیافتن با تحولات دیجیتال قابل‌توجه خواهد بود. وی با اشاره به اینکه فشارها و تأثیرات داخلی و بین‌المللی بر صنعت گاز، ضرورت متعادل‌سازی فرصت‌ها و تهدیدها در این زیست‌بوم را بیش از پیش‌روشن می‌کند، افزود: تجربه جنگ ۱۲ روزه و حملات سایبری در سال‌های گذشته نشان دادند که تهدیدها واقعی هستند و باید مدیریت شوند.

تصمیم‌گیری با توجه به همه ذی‌نفعان مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با تأکید بر اینکه صنعت گاز تنها محدود به شرکت ملی گاز نیست و تمام بازیگران زنجیره تأمین، صنایع، نیروگاه‌ها و مشتریان خانگی جزئی از این مجموعه هستند و تصمیم‌گیری‌ها باید با در نظر گرفتن همه ذی‌نفعان انجام شود، بیان کرد. پارسال، به‌طور میانگین ۲۹ درصد از گاز کشور به صنایع، ۳۸ درصد به نیروگاه‌ها و کم‌تر از ۲۰ درصد به بخش خانگی اختصاص یافت.

توکلی با اشاره به تجربه عملیاتی در ایستگاه‌های آقماری گفت: بیش از ۲۸ سال پیش، دانش فنی در زمینه کامپیوتر محدود بود،اما امروز همان همکاران توانستند سیستم‌های کنترلی پیچیده سخت‌افزاری و نرم‌افزاری را بدون توقف ایستگاه طراحی، نصب و راهاندازی کنند و ظرفیت انتقال روزانه ۱۱۰ میلیون مترمکعب گاز، معادل مصرف استان تهران برقرار باشد. وی تأکید کرد: این پیشرفت نشان می‌دهد فناوری با خود فرهنگ و پارادایم‌های جدید کاری می‌آورد و تحول دیجیتال رفتار سازمان‌ها و افراد را شکل می‌دهد.

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با بیان اینکه دو مسیر اجرای پروژه‌های تحول دیجیتال، دو چالش‌کلیدی؛ توهم دانایی مدیران اجرایی و توهم شرکت‌های دانش‌بنیان در اجرا وجود دارد، تصریح کرد: توهم دانایی زمانی رخ می‌دهد که مدیران اجرایی احساس کنند همه ابعاد زیست‌بوم فناوری، نرم‌افزاری، سخت‌افزار و ذهن‌افزار را می‌دانند و بر اساس تجربه محدود خود، قواعد و الگوهایی می‌سازند.

توکلی ادامه داد: در مقابل، توهم در اجرا در شرکت‌های دانش‌بنیان زمانی ایجاد می‌شود که افراد با جسارت و اعتمادبه‌نفس بالا وارد پروژه می‌شوند، اما به‌دلیل محدودیت‌های محیط اجرایی ا نبود تجربه کافی در شرایط واقعی، ایده‌هایشان به‌طور کامل عملیاتی نمی‌شود. وی با تأکید بر اینکه مدیریت این دو چالش نیازمند تعادل بین دانش، تجربه‌عملی و همکاری میان ذی‌نفعان است تا تحول دیجیتال در صنعت گاز به نتیجه‌ای پایدار و موثر برسد، افزود: فلسفه وجودی این نیست، خارج‌شدن از توهم دانایی و توهم اجرا است، به‌طوری که مدیران اجرایی واقع‌بینانه عمل کنند و شرکت‌های دانش‌بنیان نیز ایده‌های خود را در بستر عملیاتی قابل‌اجرا ببینند.

پیشنهاد تشکیل دبیرخانه دائمی معاون وزیر نفت یکی از اهداف اصلی را ایجاد سازوکار ارتباطی موثر دانست و گفت: پیشنهاد می‌شود یک دبیرخانه دائمی تحول دیجیتال در صنعت گاز برای ارتباط مستقیم با شرکت‌های فعال و صاحب ایده و بررسی ظرفیت‌های واقعی تشکیل شود.توکلی بااشاره به اینکه همکاری واقعی بین دولت و دانش‌بنیان‌ها سبب ایجاد اثر مضاعف می‌شود، اظهار کرد: آنچه اهمیت دارد واقعی‌بینی، صداقت و تمرکز بر دامجه و توانمندی‌هاست، چراکه ایده‌ها و دانش فعالان فناوری، نوعی بنر ذهن‌افزاری و دامجه‌ای است که در بستر درست می‌تواند رشد کند و اثرگذاری واقعی داشته‌باشد.

وی با بیان اینکه داده‌ها، ارزشمند، حیاتی و مبنای نوآوری و تصمیم‌گیری در صنعت گاز هستند، تصریح کرد: داده‌ها باید با مکانیزم‌های مناسب ارزش‌گذاری و مدیریت شوند تا بتوان از ظرفیت واقعی آن بهره برد. مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران در پایان بیان کرد: هدف از این نشست، ایجاد سازوکار ارتباطی موثر برای دانش، داده و ایده‌های شرکت‌های فناوری بدون محدودیت‌های دارایی مادی با مدیران اجرایی است تا تحول دیجیتال در صنعت گاز با موفقیت اجرا شود.

.....

✡️ افزایش ۱۶ درصدی ذخیره‌سازی گاز

مدیرعامل شرکت ملی گاز در ادامه، الگوی جدید مصرف گاز خانگی را رویکردی عدالت‌محور و چندبعدی در مدیریت مصرف عنوان کرد و گفت: عدالت در تفرقه‌گذاری گاز و مدیریت مصرف تنها با پایش دقیق مشترکین، تحلیل داده‌های مصرفی و استفاده از ظرفیت شرکت‌های کارور محقق می‌شود. توکلی با قدردانی از تلاش‌های انجام‌شده در حوزه‌های فنی، فرهنگی و فناوری اطلاعات، افزود: بر اساس گارنهی اعلام‌شده در مهرماه، ۹۴ درصد از واحدهای گازبندی کمتر از ۵۰ هزار تومان پرداخت کرده‌اند که نشان‌دهنده اثربخشی تفرقه‌گذاری در پله‌های اول و دوم است.

تقاضای گاز برای تابستان

تقاضای گاز برای زمستان

چهار سال پس از آغاز جنگ اوکراین، اروپا همچنان در موقعیتی متناقض قرار دارد: از یک‌سو میلیاردها یورو کمک نظامی و انسانی به کی‌یف می‌فرستد و از سوی دیگر، همچنان مبالغ قابل‌توجهی بابت خرید انرژی به مسکو پرداخت می‌کند.

براساس داده‌های مرکز پژوهش انرژی و هوای پاک (CREA) در هلسلینکی، اتحادیه اروپا در هشت ماه نخست سال جاری میلادی بیش از ۱۱ میلیارد یورو انرژی از روسیه وارد کرده؛ هرچند این رقم نسبت به دوران پیش از جنگ کاهش چشمگیری دارد، اما همچنان برای روسیه منبعی مهم در تأمین بودجه جنگ محسوب می‌شود. تحلیل این مرکز نشان می‌دهد: هفت کشور عضو اتحادیه، از جمله فرانسه و هلند (که از حامیان اصلی اوکراین هستند) نسبت به سال گذشته واردات انرژی از روسیه را افزایش داده‌اند. فرانسه ۴۰ درصد و هلند ۷۲ درصد رشد واردات داشته‌اند. بخش عمده این واردات از نوع LNG است که از طریق بنادر فرانسه و اسپانیا وارد می‌شود، اما در واقع مصرف‌کننده نهایی آن کشورهای دیگر اروپایی هستند. وایپلوه راگواندنان، کارشناس روابط انرژی اروپا و روسیه در CREA، این روند را نوعی «خودتخریمی معکوس» توصیف کرده‌است: «اروپا هم از اوکراین حمایت نظامی می‌کند و هم از طریق خرید انرژی، ماشین جنگی کرملین را به جلو می‌راند.»

فشارهای سیاسی واشنگتن

در سوی دیگر، فشارهای سیاسی ایالات متحده بر اروپا برای قطع خرید انرژی روسیه افزایش یافته‌است. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در سخنرانی اخیر خود در مجمع‌عمومی سازمان ملل، رهبران اروپایی را به «تأمین مالی دشمن» متهم کرد و گفت: «روپا نمی‌تواند هم با روسیه بجنگد و هم از او نفت و گاز بخرد. این برای آنها خجالت‌آور است.» او بارها پیشنهاد کرده که انرژی آمریکا می‌تواند جایگزین منابع روسی شود، اما کارشناسان در این‌باره تردید دارند. آنه‌سوفی کوربو، پژوهشگر مرکز سیاست انرژی دانشگاه کلمبیا، می‌گوید: «تصور اینکه LNG آمریکا بتواند به‌طور کامل جایگزین LNG روسیه شود، توهم است. شرکت‌های آمریکایی خصوصی هستند و تصمیماتشان بر اساس سود اقتصادی است، نه دستورات سیاسی کاخ‌سفید یا کمیسیون اروپا.» در واقع، هرچند آمریکا در سال‌های اخیر به یکی از تأمین‌کنندگان اصلی گاز مایع برای اروپا تبدیل‌شده، اما افزایش وابستگی اروپا به انرژی آمریکا نیز خطرات جدی در پی دارد، از جمله آسیب‌پذیری در برابر سیاست‌های تعرفه‌ای واشنگتن.

کاهش شدید واردات

پیش از حمله روسیه به اوکراین در سال ۲۰۲۱، اتحادیه اروپا بیش از ۱۳۳ میلیارد یورو انرژی از روسیه وارد می‌کرد. اکنون این رقم در هشت ماه نخست سال‌جاری به ۱۱ میلیارد یورو کاهش یافته‌است؛ افتی بیش از ۹۰ درصد، با این حال کاهش واردات لزوماً به معنای رهایی کامل نیست. برخی کشورها مانند مجارستان و اسلواکی همچنان روابط نزدیک خود با کرملین را حفظ کرده‌اند و حدود هئمیلیارد یورو از کل واردات اتحادیه را به خود اختصاص داده‌اند. در همین حال، داده‌های CREA نشان می‌دهد که مجموع واردات انرژی روسیه از س‌سوی اتحادیه اروپا از سال ۲۰۲۲ تاکنون به بیش از ۲۱۳ میلیارد یورو رسیده است؛ رقمی که حتی از کل کمک‌های مالی و نظامی اتحادیه به اوکراین (حدود ۱۶۷ میلیارد یورو) نیز بیشتر است. این تناقض بزرگ، یعنی تأمین مالی هم‌زمان کی‌یف و مسکو، یکی از محورهای اصلی انتقاد منتقدان داخلی در اروپا است.

مسیر دشوار تا ۲۰۲۸

براساس طرح جدید، واردات گاز طبیعی مایع از روسیه یک سال زودتر از سایر منابع، یعنی از ژانویه ۲۰۲۷، ممنوع خواهد شد، با این حال تصویب نهایی این بخش از تحریم‌ها نیازمند اجماع کامل میان کشورهای عضو است؛ امری که با توجه به مواضع متفاوت مجارستان و برخی کشورهای اروپای مرکزی، بعید به‌نظر می‌رسد. کایا کالاس، مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، در اظهارناتی در بروکسل گفت: «این بسته تحریمی جدید می‌تواند تا پایان هفته تصویب شود، اما باید اطمینان یابیم که هیچ کشور اروپایی در زمستان بدون انرژی نمی‌ماند.» او تأکید کرد: «قطع وابستگی به روسیه نه‌تنها یک تصمیم اقتصادی، بلکه یک ضرورت امنیتی است.»

پیامدهای جهانی

قطع کامل واردات انرژی از روسیه تا سال ۲۰۲۸ بی‌تردید پیامدهای سنگینی برای بازار جهانی انرژی خواهد داشت. از یک‌سو، روسیه نیازمند صادرات خود را بیش از پیش به سمت چین، هند و ترکیه متمرکز کند؛ روندی که از سال ۲۰۲۲ آغاز شده و اکنون بخش عمده صادرات سوخت فسیلی روسیه را شامل می‌شود. از س‌سوی دیگر، اروپا نیز برای پرکردن شکاف ناشی از حذف منابع روسی، به‌دنبال تنوع‌بخشی گسترده به واردات خود از آمریکا، نروژ، قطر و آفریقا است. با وجود این، تحلیلگران هشدار می‌دهند که جایگزینی کامل انرژی روسیه نه از نظر حجم و نه از نظر قیمت در کوتاه‌مدت ممکن نیست.

حذف منابع ارزان روسیه می‌تواند فشار مضاعفی بر قیمت انرژی در اروپا وارد کند و صنایع انرژی‌بر را در معرض خطر رقابت‌پذیری قرار دهد. همین نگرانی‌هاست که سبب شده بروکسل روند حذف واردات را مرحله‌بندی کند تا از شوک قیمتی و کمبود انرژی جلوگیری شود.

آنچه در نگاه نخست تصمیم سیاسی برای تضعیف کرملین به‌نظر می‌رسد، در عمق خود بازتابی از تلاش اروپا برای بازتعریف جایگاه ژئوپلیتیک در نظم جهانی پس از جنگ اوکراین است.

اتحادیه اروپا، با تمام اختلافات داخلی و فشارهای خارجی، به‌سوی آینده‌ای حرکت می‌کند که در آن انرژی دیگر ابزار نفوذ روسیه بر اروپا نخواهد بود، اما این مسیر، همان‌طور که تاریخ انرژی اروپا نشان داده، پرهزینه و زمان‌بر است. تا ژانویه ۲۰۲۸، قارموسین باید نه‌تنها جایگزینی مطمئن برای نفت و گاز روسیه بیابد، بلکه باید تعادلی تازه میان امنیت انرژی، منافع اقتصادی و اصول سیاسی خود برقرار کند؛ تعادلی که شاید سخت‌تر از هر زمان دیگری به‌دست آید.

تقاضای گاز برای تابستان

به گزارش شانا بهنقل از رویترز، حاشیه سود پالایش نفت در بازارهای جهانی به بالاترین سطح ۲۰ ماه گذشته رسیده؛ افزایشی که تا حدود زیادی ناشی از عملکرد مطلوب بازار گازوئیل و نگرانی‌ها درباره محدودیت عرضه در پی دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه شرکت‌های نفتی روسفت و لوک اویل، بزرگ‌ترین صادرکنندگان روسیه بوده است. بر پایه داده‌های گروه مالی بورس اوراق بهادار لندن (LSEG)، حاشیه سود پالایش پیچیده در سنگاپور (شاخص سودآوری پالایش در آسیا) روز سه‌شنبه (ششم آبان ۱۴۰۴) به حدود ۹ دلار برای هر بشکه رسید که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ و افزایشی خیره‌کننده نسبت به حدود ۲ دلار در اوایل اکتبر به‌شمار می‌آید. شکاف قیمتی گازوئیل با ۱۰ بی‌یام گوگرد هم روز سه‌شنبه از ۲۶ دلار برای هر بشکه عبور کرد و به بالاترین سطح خود در بیش از یک‌سال‌ونیم گذشته رسید.بازارهای اروپایی نیز روندی مشابه را تجربه کرده‌اند، به‌طوری که حاشیه سود معیار گازوئیل در روز دوشنبه از ۳۰ دلار برای هر بشکه فراتر رفت و به بالاترین سطح از اواسط فوریه ۲۰۲۴ رسید. در ایالات متحده آمریکا، معاملات آتی دیزل با گوگرد بسیار کم (ULSD) روز دوشنبه با اختلاف ۳۹ دلار و ۹۱۴ سنتی نسبت به معاملات آتی نفت خام آمریکا انجام شد؛ رقمی که بالاترین سطح از فوریه ۲۰۲۴ است.

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

بر استفاده از موقعیت ترانزیتی تأکید دارند، افزود: در اسناد بالادستی مانند سیاست‌های کلی حمل‌ونقل و حتی در برنامه هفتم توسعه، بر موضوع مدیریت گذر تأکید شده است، اما نبود یک برنامه جامع و منسجم باعث شده سرمایه و توان اجرایی کشور در پروژه‌های پراکنده صرف شود و زیرساخت‌های حیاتی ترانزیتی در اولویت نباشند. محمدی در ادامه گفت: ترانزیت از جهات مختلفی چون درآمدزایی، اشتغال‌زایی، فعالیت‌های جانبی اقتصادی و کاهش تحریم‌پذیری برای ایران حائز اهمیت است. نگاه کلان کشور هم بر مبنای راهبرد بهره‌برداری از موقعیت ترانزیتی کشور بوده است که این را می‌توان در اسناد بالادستی مانند سیاست‌های کلی حمل‌ونقل سال ۱۳۷۹ و برنامه‌های توسعه‌از جمله برنامه هفتم مشاهده کرد که یک فصل آن به موضوع «مدیریت گذر» اختصاص دارد.

۱۴ نهاد متولی، بدون فرماندهی واحد

رئیس دفتر امور زیربنایی و تولیدی مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های ترانزیتی ایران در نظر گرفته شده، متناثر از ۱۵ کشور همسایه است. به‌عنوان نمونه کشورهای حوزه قفقاز در یک سرزمین بسته قرار گرفته و هیچ ارتباط مستقیمی با دریا ندارند.

وی افزود: اصل سرعت و زمان در ترانزیت حیاتی است و اگر نتوانیم کالای کشورهای دیگر را به‌موقع عبور دهیم، صاحبان بار به سراغ مسیرهای جایگزین می‌روند؛ اتفاقی که در سال‌های اخیر برای ایران رخ داده است. محمدی در ادامه گفت: از منظر سیاستگذاری، برنامه‌ای جامع برای آینده ترانزیت کشور ارائه نشده و سرمایه و توان اجرایی کشور طی سال‌های گذشته بین پروژه‌ها و طرح‌های زیربنایی سرگردان بوده و به سمت زیرساخت‌های ترانزیتی که نیاز اصلی بوده نرفته است.

دیگران منتظر نمی‌مانند

رئیس دفتر امور زیربنایی و تولیدی مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: ظرفیتی که برای حوزه ترانزیتی ایران در نظر گرفته شده، متناثر از ۱۵ کشور همسایه است. به‌عنوان نمونه کشورهای حوزه قفقاز در یک سرزمین بسته قرار گرفته و هیچ ارتباط مستقیمی با دریا ندارند.

وی افزود: این ایران ایران موقعیت بسیار مناسبی بود که می‌توانست سود و منفعت بسیار زیادی از آن کسب کند. یا در مورد چین که موقعیت ترانزیتی ایران می‌توانست معبری برای عبور حجم بسیار زیادی کالا و مسافر این کشور باشد؛ اما تعلل ما باعث از‌دست‌رفتن این موقعیت شد و چون پاسخگوی نیاز آنها نبوده‌ایم آنها هم منتظر ایران نمانده و حتی با هزینه بیشتر به سراغ مسیرهای دیگر رفته‌اند. ما عدم استفاده از این ظرفیت‌ها را بعفا به تحریم‌ها مرتبط کرده‌ایم درصورتی که این‌طور نبوده و ناهماهنگی‌های داخلی تأثیر زیادی بر آن داشته است. محمدی گفت: ایران در این منطقه بهترین مسیرهای کردبوری را در اختیار دارد؛ ولی کردبوره‌های رقیب ما که از لحاظ زمان و هزینه جایگاه پایین‌تری دارند بهتر از ما عمل کرده‌اند و کشورهای حاشیه خلیج‌فارس را به هاب‌های مختلف منطقه‌ای تبدیل کرده‌اند.

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

فرصت‌سوزی بزرگ در ترانزیت

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

دوگانگی سیاست انرژی اروپا

مراسم بهره‌برداری و افتتاح پروژه‌های آب و برق روز دوشنبه دوازدهم آبان‌ماه۱۴۰۴، با حضور برخط مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور و عباس علی‌آبادی، وزیر نیرو برگزار شد. به گزارش وزارت نیرو، مجموع پروژه‌هایی که در این مراسم در بخش نیروگاه‌های تجدیدپذیر و بهینه‌سازی مصرف برق افتتاح شد به ظرفیت ۹۱۷مگاوات و ارزش سرمایه‌گذاری ۱۶هزار و ۵۸۷میلیارد تومان بوده که از این میزان ۳۳۷مگاوات شامل پروژه‌های نیروگاه‌های تجدیدپذیر به ارزش ۱۰هزار و ۷۷۷میلیارد تومان و ۵۸۰مگاوات به ارزش ۶هزار و ۳۱۰میلیارد تومان مربوط به پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف برق است. این طرح‌ها شامل افتتاح ۱۱۲مگاوات نیروگاه خورشیدی و ۶۰مگاوات پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف برق است که آماده بهره‌برداری بوده و همچنین آغاز عملیات اجرایی ۲۰۰مگاوات نیروگاه خورشیدی و ۵۲۰مگاوات پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف برق در نقاط مختلف کشور را دربرمی‌گیرد.

بهره‌برداری از پروژه‌های آب و برق در ادامه این مراسم، نیروگاه سیکل ترکیبی کلاس F سهند در استان آذربایجان‌شرقی با ظرفیت کل ۴۵۱مگاوات شامل یک واحد توربین گاز (بسا توان ۳۰۷-مگاوات) و یک واحد بخار (با ظرفیت ۱۴۴مگاوات) به ارزش سرمایه‌گذاری ۳۳۷میلیارد تومان به همراه ۰۹میلیون یورو نیز افتتاح شد که واحد گاز آن آماده بهره‌برداری تجاری و احداث بخش بخار آن در دست اقدام است.

تصفیه‌خانه فاضلاب به همراه شبکه و خطوط جمع‌آوری فاضلاب استان تهران در شهرستان رابط‌کریم به ظرفیت ۲۱هزار و ۲۸۸مترمکعب در شبانه‌روز، به ارزش ۲هزار و ۳۰۰میلیارد تومان نیز از دیگر پروژه‌هایی است که توسط رئیس‌جمهور افتتاح شد. همچنین پروژه انتقال آب از سد طالقان (بگیر زیاران) به تصفیه‌خانه‌های آب استان‌های البرز و تهران به ظرفیت ۱۵۰میلیون مترمکعب به سال به ارزش ۷هزار و ۶۷۰میلیارد تومان از دیگر پروژه‌های افتتاح‌شده توسط ریاست‌جمهوری بود. این پروژه که به طول ۶۲کیلومتر بوده، می‌تواند تامین آب آشامیدنی مورد نیاز ۳میلیون نفر در تهران و البرز را تضمین و امکان تعمیر، نگهداری خط موجود، رسوب‌گیری و استفاده هم‌زمان در شرایط اضطرار را فراهم کند.

تکمیل پروژه‌های آب و برق مبتنی بر دانش روز

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست‌جمهوری اسلامی ایران، رئیس‌جمهور در آیین افتتاح پروژه‌های صنعت آب و برق وزارت نیرو تاکید کرد: «این درست نیست که کارگاه‌ها و کارخانه‌ها ما به‌دلیل قطع برق متوقف نشوند، باید با سرمایه‌گذاری مناسب از انرژی‌های تجدیدپذیر و خورشیدی بیشتر بهره‌گیریم.» رئیس‌جمهور تلاش مهندسان و کارشناسان صنعت آب و برق را برای رفع ناترازی‌ها شایسته‌قدردانی دانست و تصریح کرد: پروژه‌های آب و برق باید با بهره‌گیری از دانش روز و پیش‌بینی‌های آینده اجرا شوند تا توسعه‌ای پایدار و قابل اتکا برای کشور فراهم شود.

مسعود پزشکیان در مراسم افتتاح پروژه‌های صنعت آب و برق وزارت نیرو در سخنانی با تشکر و قدردانی از تمام مهندسان و کارشناسان که در زمینه رفع ناترازی‌ها تلاش می‌کنند، گفت: در این روزها شما عزیزان فشارهای بسیاری را در زمینه آب، برق و گاز تحمل می‌کنید؛ اما به‌رغم طعنه‌هایی که زده می‌شود این تلاش‌ها بسیار ستودنی است؛ چراکه اعداد و ارقامی که در حوزه‌های مختلف صنعت آب و برق بیان شد، نشانگر این است که در مدت کوتاهی توانسته‌اید به نتیجه مطلوب برسید.رئیس‌جمهور بیان اینکه اگر چنانچه بر دستگاه و نهادهی فشارها را افزایش می‌دهیم یا توصیه‌ای می‌کنیم برای ایجاد هم‌آزایی و هماهنگی است، اظهار کرد: دشمن اکنون در تلاش است تا توجه به وضعیت ناترازی‌ها از اختلافات داخلی سوءاستفاده کند؛ اما همان‌طور که مقام معظم رهبری فرموده‌اند رمز موفقیت کشور در حفظ وحدت و انسجام ملی است. از این رو باید تمام دستگاه‌ها، با یکدیگر هماهنگ و منسجم عمل کنند تا در زمینه رفع ناترازی‌ها اقدامات موثری انجام بدهیم.رئیس‌جمهور گفت: ۸سال است که باردگی در کشور کمتر از میانگین ۵۰ساله است، بنابراین برای اصلاح الگوی مصرف از مردم می‌خواهیم تا کمک کنند. چنانچه هر کس در هر جایگاهی انرژی را در برابر مصرف کند و مراعات حال یکدیگر را در سراسر کشور کنیم، آب، برق و گاز قطع نخواهد شد. کمترین تنش را در کشور شاهد خواهیم بود و واحدهای تولیدی و کارخانه‌ها برق خواهند داشت.

دکتر پزشکیان با تاکید بر اینکه باید روند سوخت‌خانه‌ها از گاز به برق منتقل شود، تاکید کرد: انجام این کار به پایداری انرژی، حفظ محیط زیست و مدیریت درست مصرف کمک شایانی می‌کند. در زمینه اصلاح الگوی مصرف و نصب پنل‌های خورشیدی برای واحدهای مسکونی هم باید تدابیری اندیشیده شود تا بانک‌ها به مردم تسهیلات ارائه دهند.

مسکن شهرها در دو سناریو

عرشیا حسن پور – اولین آمار رسمی از متوسط قیمت مسکن کشوری را بعد از ۳ سال «توقف انتشار» اعلام می‌کند؛ ۲۶ میلیون تومان در مترمربع برای سال ۱۴۰۳

متوسط قیمت کشوری مسکن، بعد از ۳سال توقف انتشار آمار رسمی، مشخص شد. گزارش اختصاصی «دنیایاقتصاد» از آخرین برآورد یک مرجع دولتی از نبض بازار آپارتمان‌های ۱۴۵۶شهر ایران حاکی است، میانگین قیمت هر متر مربع مسکن در معاملات صورت‌گرفته در سال۱۴۰۳ به ۲۶میلیون تومان رسید. بررسی‌های «دنیایاقتصاد» از روند تورم کشوری مسکن نشان می‌دهد، بازارهای تهران و شهرها به پایان یک دوره رالی قیمت رسیده‌اند. مبدأ آتی «تحولات قیمت» در دو سناریو بررسی شده است.

فرید قدیری: سرانجام پس‌از حدود ۳ سال، امکان رصد نبض بازار مسکن کشوری با استناد به یک «آمار رسمی از متوسط قیمت آپارتمان در شهرهای ایران» فراهم شد و اکنون نتایج پایش بیانگر «پایان یک دوره رالی ملکی تهران و کشور» است.گزارش «دنیایاقتصاد» از جزئیات نبض قیمت مسکن کشوری حاکی است، طبق برآوردهایی که دفتر اقتصاد مسکن براساس مجموعه‌ای از داده‌های رسمی درباره قیمت واحدهای مسکونی در ۱۴۵۶ شهر ایران انجام داده، متوسط قیمت‌ها در سال ۱۴۰۳ ۲۶ میلیون تومان در هر مترمربع رسید. پیش‌تر آخرین آمار رسمی که از بسوی مرکز آمار ایران درباره قیمت مسکن کشوری انتشار عمومی پیدا کرد، مربوط به قیمت‌های سال ۱۴۰۰ بود.

طی ۳ سال اخیر، به‌خاطر «سامانه بازی‌ها در دولت» و حذف و اضافه‌هایی که برای «محل الکترونیکی انجام معاملات مسکن» اتفاق افتاد، شیرازه کار از دست نهادهای آماري خارج شد، طوری‌که همچنان مرکز آمار و بانک مرکزی امکان استخراج داده‌های مربوط به ارزش معاملات مسکن در بازار را ندارند. اما در این مقطع برآوردهای متولی بخش مسکن و ساختمان مشخص کرده است؛ متوسط قیمت آپارتمان در شهرهای کشور تا ابتدای سال جاری در سطح ۲۶ میلیون تومان در هر مترمربع قرار گرفته است. همچنین براساس همین برآوردها، متوسط قیمت مسکن سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نیز سنجش شده است.

تورم مسکن کشوری چقدر است؟

بررسی‌های «دنیایاقتصاد» با استناد به آمارهای موجود از نبض کشوری مسکن نشان می‌دهد، سال گذشته تورم مسکن در شهرهای ایران به رقم ۲۰ درصد کاهش پیدا کرد. متوسط قیمت در این بازار (کشوری) در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ به ترتیب در سطوح ۱۵.۵ میلیون و ۳۰ میلیون تومان قرار گرفت و به این‌ترتیب تورم مسکن کشوری در آن دو سال به ترتیب ۲۳ درصد و ۸۷ درصد شده بود. روند تورم مسکن سال‌های اخیر در کشور، «هم‌جهت با نبض مسکن تهران» بوده است؛ به این معنا که سال گذشته به دلیل ریسک «تنش نظامی» در کنار ریسک «سیاسی مرتبط با مذاکرات»، همچنان که باعث کاهش شدید تقاضای

مسکن شهرها در دو سناریو

سرمایه‌ای در بازار معاملات آپارتمان پایتخت شد، بر رفتار بازیگران این بازار در سایر شهرهای ایران نیز اثر مشابه داشت. در حال حاضر آماري از این برآوردها برای نبض کشوری مسکن در نیم‌سال اول ۱۴۰۴ وجود ندارد اما تحقیقات میدانی «دنیایاقتصاد» از برخی شهرهای دستکم بزرگ و کلانشهری مشخص می‌کند، «ثبات نسبی قیمت» و «رکود شدید معاملات خرید»، مشابه تهران، در دیگر شهرها نیز برقرار است.

رالی قیمت مسکن تهران و کشور، از کی شروع شد؟

شروع جهش قیمت مسکن در سال ۹۷، ابتدای یک دوره جدید رالی قیمت‌ها بین بازار املاک تهران و کشور بود. رالی ابتدا با «پیشسازی» تهران شکل گرفت به این صورت که متوسط قیمت آپارتمان‌ها در پایتخت در سال ۹۷ رقمی معادل ۷۰ درصد افزایش پیدا کرد؛ در حالی که سطح رشد قیمت کشوری حدود ۴۰ درصد بود. سال بعد از آن اما «تورم سال قبل بازار مسکن تهران» روی نبض کشوری منعکس شد و به این‌ترتیب، مسیر دنباله‌روی شهرها از رفتار مسکن تهران و نوعی تعقیب و گریز قیمتی ادامه پیدا کرد. اکنون مشخص است که رالی قیمت‌ها دو نیمه متفاوت داشته است؛ دهه ۹۰ و دهه ۱۴۰۰. متوسط قیمت مسکن در فاصله ابتدا تا پایان دهه ۹۰ در تهران، بیشتر از کشوری افزایش پیدا کرد؛ رشد میانگین ۲۵ درصدی قیمت آپارتمان‌های پایتخت در مقایسه با رشد متوسط ۲۳ درصدی بازار کشوری. اما در دهه ۱۴۰۰ این تفاوت معکوس شد؛ به‌طوری‌که تورم مسکن کشوری، سطح متوسط ۴۷ درصد را ثبت کرد در حالی‌که تورم مسکن تهران نرخ ۴۰ درصد را رقم زد. حاصل این رالی که اکنون با استناد به «سبب قیمت مسکن تهران به کشور»، به پایان یک دوره حدودا هشت ساله رسیده که این، بازار را به وضعیت «تنظیمات کارخانه» برگردانده است.

فاز «تنظیم کارخانه»

بررسی‌های «دنیایاقتصاد» از روند نسبت قیمت مسکن تهران به کل کشور بیانگر آن است که در ابتدای دهه ۹۰ این نسبت حدود ۲.۴ بوده اما در شروع جهش سنگین و کم‌سابقه قیمت مسکن در سال ۹۷، عدد حاصل از نسبت به ۳.۴ افزایش می‌یابد.

در طول رالی قیمت به دلیل تنظیم قیمتی بازار مسکن شهرها با وضعیت بازار پیشساز تهران، عدد نسبت رو به کاهش می‌رود و اکنون، یعنی در ابتدای سال ۱۴۰۴، این نسبت به زمان ابتدای دهه ۹۰ یعنی ۲.۴۵ رسیده یا بسیار به آن نزدیک شده است. با نگاه به دوره ۸ سال گذشته بازارهای مسکن تهران و کشور می‌توان گفت، رالی به پایان یک دوره خود رسیده است. این نسبت همانطور که در نمودار قابل مشاهده است، در جهش سال‌های ۹۱ و ۹۲ نیز افزایش پیدا کرده بود، اما نه به

سطح سال ۹۷ به این علت که رونق توری بازار مسکن تهران در آن دو سال، تفاوت معناداری با شرایط توری نیمه دوم دهه ۹۰ داشت.

مسیر آینده بازار مسکن؟

این مقاله تا اینجا نشان داد، طی سال‌های اخیر که وضعیت بازار مسکن مملو از ریسک‌های اقتصادی و غیراقتصادی بود، به چه سمتی حرکت کرد. به‌خصوص آنکه چون طی این سال‌ها تصویر نسبتاً روشنی از قیمت آپارتمان در شهرهای ایران وجود نداشت، امکان بررسی آنها هم ممکن نبود. اکنون این آمار ۳۶میلیون تومانی از متوسط قیمت مسکن در شهرهای ایران، اگرچه آمار مرکز آمار نیست اما به دلیل آنکه توسط مرجع سیاست‌گذاری بخش مسکن و ساختمان برآورد شده و از روی آن، «شاخص دسترسی مسکن» برای سال اول قانون برنامه هفتم به‌دست آمده است، قابل اتکا می‌تواند باشد.

ضمن آنکه طی سال‌های دهه ۹۰، همواره آمارهای قیمت مسکن استخراج‌شده از دفتر اقتصاد مسکن، نزدیک به آمارهای مراجع رسمی آماری بوده است. اکنون با لحاظ اینکه بازار مسکن یا دقیق‌تر، نسبت قیمت مسکن تهران به کشور، به حالت نرمال رسیده است، مسیر آتی آن، یک پرسش کلیدی است که می‌تواند چشم‌انداز این بازار را برای فعالان آن مشخص کند. دو سناریو درباره آینده قیمت‌ها در بازار مسکن تهران-کشور مطرح است که توسط سه صاحب‌نظر بخش مسکن و ساختمان با نگاه به «متغیرهای اثرگذار روی رفتار بازیگران» پیش‌بینی شده است.

یک سناریو، «تداوم پیشسازی تهران» در بازار مسکن کشوری است به این معنا که «هر نوع تغییر محسوس در نبض قیمت یا معاملات» ابتدا در پایتخت بروز می‌کند و سپس در دیگر شهرها و احتمالا ابتدا در کلانشهرها منعکس خواهد شد. سناریوی دوم اما احتمال «نقش‌اول» بودن بازار مسکن پایتخت را پایین می‌داند. اگر این سناریو محقق شود، الگوی تاریخی «جغرافیای تغییر فاز در بازار مسکن کشور» برای اولین‌بار تغییر خواهد کرد.

تهران «پیشساز» می‌ماند؟

حجت‌اله میزایی، صاحب‌نظر اقتصاد مسکن و اقتصاد شهر، سناریوی اول را بسیار محتمل می‌داند. او در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد» چشم‌انداز بازار مسکن را این‌گونه توصیف کرد که اخیرا تحولاتی در بازار معاملات مسکن تهران قابل مشاهده است و تا حدودی، در برخی کلانشهرها نیز دیده می‌شود. با این حال تغییر فاز بازار دست‌کم به دو دلیل از تهران نشات خواهد گرفت. نبض خرید و فروش آپارتمان‌های بسیار کوچک و بسیار بزرگ به عنوان دو دسته املاک مسکونی که می‌تواند به نوعی « محرک رشد معاملات» در شرایط ثبات باشد، همچنان در اختیار بازار مسکن تهران است. تعداد این دو گروه واحد مسکونی در تهران به مراتب بیشتر از سایر شهرها است، بنابراین این ویژگی در این بازار، پیشساز بودن تهران در مسیر آتی بازار مسکن را به نوعی تضمین خواهد کرد. همچنین ابوالفضل مشکینی، صاحب‌نظر بخش مسکن و ساختمان نیز در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد»، یک توصیف معادار از «شرایط جدید بازار مسکن» ارائه کرد و احتمال تحقق سناریوی «پیشسازی تهران» را بیشتر از سناریوی دوم دانست. مشکینی معتقد است، مجموعه‌ای از شرایط از جمله «رکود سنگین سال‌های اخیر» باعث خواهد شد طی ماه‌های آینده، سمت تقاضای خرید آپارتمان در صورتی که شرایط را «مناسب ورود» ببیند، با «احتیاط بسیار بالا» خرید کند. این صاحب‌نظر تاکید کرد، بازار مسکن تهران در مقایسه با دیگر شهرها حتی شهرهای شمالی و حتی کلان‌شهرهای به نوعی رقیب پایتخت، «محوریت» خود را حفظ می‌کند؛ چون شرایط موجود نشان می‌دهد، فعلا شهر قابل‌رقابتی با تهران وجود ندارد.

مشکینی درباره بازار مسکن شهرهای میانی، شهرهای شمالی و کلان‌شهرها گفت: اتفاق خاصی در این بازارها طی یک‌سال اخیر مشاهده نشده‌است. در کلان‌شهرها هم «مشکلات اقلیمی، ناترازی و آب» بعضاً از تهران حادتر است. از طرفی، در شهرهایی از شمال که سابقه «رونق هیجانی خرید ویلا و زمین» وجود دارد، در حال‌حاضر «خواب معاملاتی» دیده می‌شود و قیمت‌های پیشنهادی، شکننده است. این صاحب‌نظر در عین‌حال با تاکید بر اینکه، دهه ۹۰ با بازار مسکن با دهه ۹۰ متفاوت است و این تفاوت ادامه خواهد داشت، ۵ فاکتور «تغییرات اقلیمی، فرونشست‌ها، کم‌آبی و بی‌آبی، بازدهی بازارهای موازی و ریسک‌های رکودساز در بازار مسکن» را عوامل شکل‌دهنده این تفاوت معرفی کرد.

سناریوی «تغییر الگوی مسکن»

فرید یزدانی، صاحب‌نظر اقتصاد مسکن در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد»، وقوع سناریوی دوم، یعنی تغییر الگوی پیشساز تهران را محتمل دانست. یزدانی در تشریح دلایل بروز احتمالی این سناریو در مسیر آتی بازار مسکن، به سه پارمتر اشاره کرد. یک دلیل آنچه باعث تقاضا شد بازار مسکن شهر تهران «نقش قبلی» را نتواند ایفا کند، «دامه‌دار بودن ریسک سیاسی» است که این خود باعث می‌شود بخش مهمی از سرمایه‌ها پتانسیل ورود به بازار مسکن را نداشته باشد.دلیل دوم، «انتقال شتاب‌دهنده‌های تقاضا» از تهران به شهرهای اطراف و به ویژه «منطقه کلانشهری تهران» و البته سایر حاشیه‌های شمالی است.

یکی از این شتاب‌دهنده‌ها، قدرت خرید بر حسب نسبت درآمد به قیمت است. ضمن آنکه، «رشد انتظار قیمت» در زمان خواب سرمایه ملکی در حداقل یک‌سال اخیر در بازار مسکن تهران محقق نشد. علت سسوم از نگاه یزدانی که باعث می‌شود الگوی جغرافیایی تغییر فاز در بازار مسکن کشور تغییر کند، محل شکل‌گیری تقاضای مصرفی خرید و اجاره است. این دسته تقاضا از بازار مسکن خارج شده یا فعلا امکان حضور ندارد، بنابراین از آنجا که تقاضای سرمایه‌ای بر بستر تقاضای مصرفی فعال می‌شود، نقصان توان مالی خانوارها در شهر تهران باعث می‌شود «احتمال رشد تقاضا در خارج از تهران» بالا و «در درون تهران» اندک باشد.

خشکسالی هم فاکتور دیگری است که این سناریو را تقویت می‌کند. ضمن آنکه، تهران به لحاظ فیزیکی و کالبدی، ظرفیت توسعه ندارد و این بر بازار مسکن این کلانشهر تاثیر خواهد گذاشت مگر آنکه قصدی برای افزایش محدوده وجود داشته باشد. مجموع این تحلیل‌ها مشخص می‌کند، در صورتی که تهران پیشساز بماند، رف احتمالی ریسک‌های رکودساز مسکن باعث خواهد شد بار دیگر نسبت قیمت، صعودی شود اما در صورت تحقق سناریوی دوم، این نسبت می‌تواند در سطح فعلی نوسان کند یا کمتر شود.

ناوگان اتوبوسرانی پایتخت روزانه یک‌میلیون مسافر را در شهر تهران جابه‌جا می‌کند و سهمی ۵ درصدی از حمل‌ونقل درون شهری دارد. این درحالی است که در سال‌های ابتدایی دهه ۸۰، اتوبوسرانی روزانه حدود ۲میلیون مسافر در شهر تهران را صورت می‌داد. در شرایط کنونی سهم اتوبوسرانی از سفرهای درون‌شهری تهران تقریباً نصف تاکسی آنلاین است. به این‌ترتیب به‌رغم تبلیغات مدیریتی شهری، اتوبوسرانی در جابه‌جایی شهروندان تهرانی چندان موفق نبوده است. مدیرعامل سازمان اتوبوسرانی معتقد است که تعداد سفرهای روزانه با اتوبوس تقریباً متناسب با تعداد فعلی ناوگان بوده و در عین‌حال توسعه خطوط مترو در سال‌های اخیر باعث شده تا بخشی از متقاضیان سفر با حمل‌ونقل عمومی به سراغ این مُد جدید حمل‌ونقلی بروند. گفت‌وگو با بخشی از شهروندانی که از حمل‌ونقل عمومی استفاده می‌کنند نیز حاکی از آن است که کاهش تعداد اتوبوس در سال‌های قبل باعث شده تا این مُد حمل‌ونقلی مسافران سابق خود را از دست بدهد، در شرایطی که سفر با اتوبوس با چالش ترافیک شهری روبه‌رو است، مردم تردد با مترو را در مناطقی که پوشش مترویی وجود دارد ترجیح می‌دهند. درواقع اتوبوس مُد حمل‌ونقلی ایده‌آلی برای شهروندان نیست.

اقتصاد در تله موریا نه زیرمیزی

رسانه‌های اجتماعی در قاهره، گفت: «تورم به همه چیز، حتی به انعام هم رسیده است. در گذشته، مردم می‌توانستند ۱۰ تا ۲۰ پوند ببرازند و کاملاً کافی بود. اما اکنون اگر به کسی فقط ۱۰ پوند بدهید، او نمی‌تواند با آن کاری انجام دهد.» کالداس گفت وقتی پدر خانمش در ماه مارس به‌دلیل نارسایی کلیه به بیمارستان رفت، پرستاران درخواست‌های او برای آب یا کمک برای تعویض لباس را نادیده گرفتند تا اینکه او شروع به انعام دادن به آنها کرد؛ هزینه‌ای طاقت‌فرسا، حتی اگر فقط حدود یک‌دلار در روز برای هر پرستار باشد.

کالداس افزود که به‌دلیل وضعیت اقتصادی، متوجه اوضاع شده است. او گفت: «دستمزدهای پایین مردم را مجبور می‌کند به انعام تکیه کنند. آنها باید پول اضافی داشته باشند.» انعام دادن ممکن است یک عادت ریشه‌دار در مصر باشد؛ اما نظرات در مورد زمان مناسب برای دادن انعام و اینکه آیا پرداخت برای برخی از لطف‌ها نشانه‌ای از قدردانی است یا رشوه‌خواری ساده، بسیار متفاوت است. دو سال پیش، خانم کالداس خود را در صف طولانی یک اداره یافت، زمانی که به‌صورت فوری نیاز به تمدید گواهینامه رانندگی خود داشت. او گفت، در حین انتظار، دیگری را دید که به یک کارمند دولت رشوه می‌دادند تا بدون آزمون رانندگی، گواهینامه خود را دریافت کنند. اگرچه خانم کالداس مخالف بود؛ اما او از انعام

دادن به همان کارمند – پس از اینکه به او اجازه داد به جلوی صف برود و علاوه بر

هزینه‌های معمول، هزارپوند (حدود ۳۳دلار) به آن کارمند داد تا از او تشکر کند- ایایی نداشت. کالداس می‌گفت اگر همین اتفاق امروز رخ می‌داد، باید تا ۱۸۰۰ پوند (حدود ۳۸دلار) انعام می‌داد.

برای بسیاری از مصری‌ها، پرداخت انعام‌های بالاتر به‌طور فزاینده‌ای دشوار است. با این حال، برخی دادن پول اضافی را به‌عنوان یک وظیفه مذهبی یا یک عمل خیر، راهی برای پر کردن شکاف عمیق بین افرادی که چیزی برای بخشیدن دارند و کسانی که تقریباً هیچ چیز ندارند، می‌داند. اگرچه مصر می‌گوید برنامه‌های رفاهی را گسترش داده است، اما جدیدترین آمار رسمی، از سال ۲۰۱۹، تخمین می‌زند که کمی کمتر از ۳۰درصد از مصری‌ها در فقر زندگی می‌کنند.

با همه‌گیری ویروس کرونا و رکود اقتصادی اخیر، این درصد تقریباً به‌طور قطع افزایش یافته است. دولت همچنین یارانه‌های نان، گاز و برق را که برای بسیاری از

مصری‌های فقیر حیاتی است، کاهش می‌دهد. «های محمد صادق»، معلم زبان انگلیسی در قاهره گفت که سیمی کرده ۱۰ تا ۱۵ پوند (حدود ۲۰ تا ۳۰دلار) به متصدیان پارکینگ و بسته‌بندان فروشگاه‌های مواد غذایی بدهد که از ۵پوند معمول قبل از بحران اقتصادی بیشتر است.

او گفت: «این همیشه بخشی از فرهنگ بوده است؛ اما شاید نیت شما الان کمی متفاوت باشد.» شما این کار را می‌کنید؛ چون می‌دانید چقدر سخت است، بنابراین به جای تشکر، کمک می‌کنید.»با این حال، برای برخی که انعام می‌دهند، چنین مبادلاتی تنها روان‌کننده چرخ چرخش بوده و جبرجیر زندگی مصری است. برای کسانی که این هدایا را دریافت می‌کنند، جمع‌آوری انعام راه قابل قبول اجتماعی برای زنده ماندن در اقتصادی بی‌رحم است. اوایل امسال، «عمر احمد»، ۵۵ساله، تکنسین کامپیوتر در قاهره، در یک کلینیک پزشکی بسیار شلوغ حضور داشت. او می‌دانست ساعت‌ها منتظر پزشک خواهد ماند. احمد با دیدن برخورد دوستانه نشی که احساس کرد می‌تواند «در ازای دریافت مبلغی – به او کمک کند، ۵۰پوند یا حدود یک‌دلار به او داد تا زودتر نوبت بگیرد. او گفت: «گاهی اوقات وقتی این‌قدر کم پول می‌دهید خجالت می‌کشید؛ چون می‌دانید چقدر کم است. وقتی به مردم پول می‌دهید، می‌خواهید چیزی به آنها بدهید که بتوانند قدرش را بدانند.»

بهره‌مندی از خدمات دولتی در مصر، به‌ویژه در قاهره، به‌طور فزاینده‌ای به یک

روزنامه ورزش اقتصاد

سه‌شنبه ۱۳ آبان ۱۴۰۴ شماره۴۹۴

www.marzeghtesad.ir

♥ مهدی روی دور خوشبختی

در آتن، جایی که ورزشگاه «کارایسکایس» هر هفته با شور قرمز هواداران می‌لرزد، حالا نامی تازه روی لب‌هاست؛ مهدی طارمی. شنبه‌شب در دیداری که المپیاکوس برای حفظ جایگاهش در صدر جدول به چپیزی جز برد نمی‌اندیشید، ستاره ایرانی تیم با درخشش خود آتش حمله‌های سرخ‌پوشان را شعلهور کرد. دقیقه ۶۰، طارمی از میان مدافعان آریس عبور کرد و با ضربهای دقیق دروازه حریف را گشود؛ گلی که نه‌تنها سه امتیاز حیاتی برای تیم مندیلیبار به همراه داشت، بلکه موجب شد دوران تازه‌ای در خط حمله المپیاکوس برای مهدی آغاز شود.

اما درخشش مقابل آریس، تنها یک گل سساده نبود. آمار طارمی نشان می‌دهد که او به مرز آمادگی کامل رسیده است: ۸۹ درصد پاس سالم (۱۷ از ۱۹)، ۸۳ درصد دقت پاس در زمین حریف، یک شوت در چهارچوب، دو دوتل زمینی و یک پیروزی در نبرد هوایی، طارمی با نمره ۷.۲ در جمع بهترین بازیکنان میدان قرار گرفت و پس از پوندسه، کاشتینیا و نزولاکیس چهارمین بازیکن برتر دیدار بود.

این دومین هفته متوالی است که طارمی در ترکیب اصلی المپیاکوس قرار می‌گیرد و دومین هفته‌ای که نام او در فهرست گلزنان می‌درخشد. در واقع، از زمانی که خوزه لوئیس مندیلیبار تصمیم گرفت نقشی متفاوت به مهاجم ایرانی بدهد، مسیر فنی تیم یونانی دستخوش تغییر مثبت شده است. مندیلیبار سرمربی باتجربه اسپانیایی، در ابتدا طارمی را به عنوان بازیکنی مکمل برای ایوب الکعبی جذب کرده بود؛ مهاجمی مراکشی که در سال‌های اخیر به یکی از محبوب‌ترین چهره‌های المپیاکوس تبدیل شده است. الکعبی با سلیقه‌ای پرپار در گلزنی، چنان جایگاهی بین هواداران دارد که نیمکت‌نشینی‌اش تقریباً غیرقابل تصور است. از همین رو، مأموریت اولیه طارمی هشوار به نظر می‌رسد: درخشش در تیمی که یک ستاره باتیات در نوک حمله دارد. اما مندیلیبار خیلی زود متوجه شد که راهکارش برای بهره‌برداری از توانایی‌های طارمی، تغییر در نقش اوست؛ نه تغییر در سیستم تیم، او بدون دست‌زدن به ساختار همیشگی ۱-۲-۴ المپیاکوس، طارمی را از نوک حمله به پست هافبک نفوذی منتقل کرد؛ جایی درست پشت سر ایوب الکعبی. این تغییر، نتیجه‌ای فوق‌العاده داشت. در دیدار ستنی برابر ا.ک.آتن، طارمی نخستین‌بار در این پست جدید به میدان رفت و بلافاصله درخشید. او با یک گل تماشایی و نمایش هوشمندانه، نمره عالی ۸.۳ را از کارشناسان گرفت و عنوان بهترین بازیکن زمین را از آن خود کرد. همین عملکرد کلفی بود تا مندیلیبار در بازی بعدی مقابل آریس نیز دوباره به ترکیب مشابه اعتماد کند. طارمی باز هم پاسخ اعتماد سرمربی‌اش را با گل و دوندگی مثال‌زدنی داد. نکته جالب اینجاست که در فاصله کوتاهی، طارمی از بازیکنی ذخیره به یکی از عناصر اصلی ترکیب المپیاکوس تبدیل شده است. آماژین گونای «همه چیز است: در شش حضو» در سوپرلیگ یونان، که تنها دو بازی آن فیکس بوده، او موفق شده ۴ گل بزند و یک پاس گل بدهد. یعنی به طور میانگین، هر ۳۸ دقیقه یک تأثیر مستقیم روی گل‌های تیمش دارد؛ آمارى در سطح مهاجمان تراز اول اروپا.

در سوی دیگر، ایوب الکعبی با ۹ بازی، ۶ گل و یک پاس گل عملکردی ثابت و قابل‌اتکا دارد. اما تفاوت میان دو مهاجم، نه در تعداد گل‌ها، بلکه در نحوه اثرگذاری بر تیم است. الکعبی همچنان تمام‌کننده اول تیم به شمار می‌رود، اما طارمی در نقش جدید خود تبدیل به مغز متفکر خط حمله شده است؛ بازیکنی که هم فضا می‌سازد، هم پاس می‌دهد و هم در موقعیت‌های کلیدی، به هوش بالا گل می‌زند. این روزها در آتن، صحبت از یک زوج تازه است؛ زوجی ایرانی-مراکشی که درگ مقابله‌ای در زمین دارند. الکعبی در نقش تمام‌کننده و طارمی در نقش بازیکن هجومی، ترکیبی ساخت‌نند که مدافعان یونانی به سختی می‌توانند متوقفش کنند. هواداران المپیاکوس حالا دیگر طارمی را نه به عنوان «جاشین الکعبی» بلکه به عنوان مکملی ارزشمند و ستاره‌ای تازه در قلب تیمشان می‌شناسند. اگر این روند ادامه پیدا کند، شاید خیلی زود نام مهدی طارمی همان‌قدر که در پورتو بر سر زبان‌ها بود، در آتن هم با شور و افتخار فریاد زده شود.

■ ■

♥ ستارگان کلبا روی نوار ناکامی

برای نخستین‌بار در تاریخ فوتبال، یک باشگاه خارج از ایران پنج بازیکن ایرانی را هم‌زمان در ترکیب خود دارد، اما نتیجه آن، چیزی جز ناکامی و سرخوردگی نبوده است. الاتحاد کلبا که در ابتدای فصل با هزینهای سنگین سراغ ستاره‌های لیگ برتر ایران رفت و جمعی از ملی‌پوشان را به امارات آورد، حالا پس از گذشت ده هفته از لیگ ادنوک، در میانه‌های جدول سرگردان است و نشانی از تیمی مدعی ندارد. روز شنبه در ورزشگاه شیخ حمدان بن‌زاید، تیم الظفره با نمایشی برتر، میزبان خود الاتحاد کلبا را با نتیجه ۳ بر صفر شکست داد؛ شکستی سنگین و ناامیدکننده برای تیمی که با حضور بازیکنانی چون احمد نوراللهی، سامان قدوس و شهریار مفلو می‌آمد زوایای، به تغییر سرنوشتش داشت. در این مسابقه که با حضور بیش از ۱۴۰۰ تماشاگر برگزار شد، قدوس مثل همیشه در ترکیب اصلی حضور داشت اما در دقیقه ۷۰ تعویض شد؛

بعد از بازی استقلال خوزستان وارد فیفادی آبان‌ماه خواهیم شد و به‌مدت دو هفته مسابقات تعطیل خواهد بود اما اولین بازی اوسمار و تیمش بعد از فیفادی دیدار با تراکتور در تبریز و جام حذفی است. هنوز تاریخ دقیق این بازی مشخص نشده اما با توجه به دو بازی تیم ملی در این فیفادی شرایط از یک منظر دیگر برای اوسمار دشوار خواهد بود چراکه او باید تیمش را بدون بازیکنان ملی‌پوش داخلی و خارجی مهپای این بازی بزرگ کند. در دو فیفادی قبلی شهرپور و مهرماه، پرسپولیوس هر بار حدود ۸بازیکن را به اردوهای تیم ملی فرستاد که تعداد قابل توجهی اسست و هر بار هاشمیان درباره این موضع به عنوان یکی از معضلات آماده‌سازی تیمش در ادامه لیگ یاد کرد. این بار هم احتمالاً پرسپولیوس چهار پنج بازیکن در تیم ملی خواهد داشت که برای تورنمنت چهارجانبه به امارت می‌روند، باکیچ و احتمالاً اورنوف هم راهی اردوی تیم‌های ملی کشور خود خواهند شد و شاید یکی‌دو بازیکن هم در اردوی تیم امید حضور داشته باشند که این بازیکنان راهی تورنمنت قرقیزستان می‌شوند. در چنین شرایطی کار اوسمار برای آمادسازی تیم بدون یک‌سوم بازیکنان با هدف صعود از مرحله اول جام حذفی مقابل تیم پرمهر تراکتور دشوار خواهد بود هر چند تراکتور هم ملی‌پوشانی دارد که آنها نیز از تیم خود جدا خواهند شد.

نکته جالب اینجاست که اوسمار ویرا دو سال قبل وقتی سرمربی پرسپولیس شد بعد از شکست مقابل آلومینیوم در اراک، در دومین مسابقه به‌عنوان سرمربی مقابل تراکتور قرار گرفت و تیمش دو بر صفر برنده شد و حالا باز هم در دومین بازی رسمی باید مقابل این تیم البته در شرایطی متفاوت قرار بگیرد. پرسپولیوس بعد از بازی حذفی در تاریخ ۷ آذر باید به قزوین رفته و مقابل شمس‌آذر بازی کند و یک هفته بعد از آن هم در دربی بزرگ پایتخت مقابل استقلال قرار خواهد گرفت. دیدار با پیکان تنها به فاصله چهار روز بعد از دربی احتمالاً در شهرقدس (به میزبانی پیکان) برگزار خواهد شد و تاریخ دو بازی پایانی نیم‌فصل مقابل آلومینیوم اراک (خانگی) و مس رفسنجان (خارج از خانه) هنوز اعلام نشده است.

با این حال نکته مهم این است که بعد از بازی جمعه مقابل استقلال خوزستان که در شهرقدس برگزار می‌شود اوسمار و تیمش خیلی زود از هواداران دور خواهند شد چراکه سرخ‌ها بیش از یک ماه در تهران به میدان نمی‌روند، در واقع با توجه به اینکه دربی تهران در پایتخت برگزار نخواهد شد، پرسپولیوس بعد از فیفادی باید در تبریز، قزوین و شهر میزبان دربی که شاید شیراز یا اراک باشد به میدان برود و تا بازی مقابل پیکان که ۱۸ آذر برگزار می‌شود در پایتخت بازی نخواهد کرد.

خاطره تلخ اوسمار از جام حذفی

دو سال قبل پرسپولیوس به‌عنوان مدافع عنوان قهرمانی و تیمی که فصل قبلش در قهرمانی‌های داخلی دبل کرده بود پا به رقابت‌های جام حذفی گذاشت. پرسپولیوس در مقطع سرمربیگری یحیی گل‌محمدی نیم‌فصل را پشت سر گذاشت و البته با برگزاری مسابقات مرحله گروهی لیگ قهرمانان آسیا از این مسابقات کنار رفت. در واقع شروع جام حذفی از زمستان و مقطعی که اوسمار سرمربی شده بود رقم خورد. جایی که پرسپولیوس در چهارمین بازی با هدایت این مربی برزیلی در تهران نفت و گاز گچساران را با سه گل شکست داد اما در مرحله بعد اسیر گربه سباهش شد.

پرسپولیوس در آن فصل از مسابقات جام حذفی در مرحله دوم به قرعه دشوار آلومینیوم در اراک بر خورد کرد و با اینکه در یک بازی هیجان‌انگیز ابتدا دیویر صفر پیش افتاد در نهایت با تساوی ۲-۲ به وقت‌های اضافه رفت و سپس با وجود برتری ۴ بر ۲ در نهایت تساوی ۴-۴ تن به داد و سرانجام با باخت ۱۰بر ۹ در ضربات پنالتی وداعی تلخ با این رقابت‌ها داشت.

در واقع هم اوسمار از جام حذفی خاطره خوشی ندارد هم پرسپولیسی‌ها با هدایت او خیلی زود از این مسابقات کنار رفتند تا بیشتر از قبل نگران بازی با تراکتور در شروع جام حذفی فصل تازه باشند.

اوسمار در جریان دیدار پرسپولیس و تراکتور

محرم نویدکیا سرمربی سپاهان درباره بازی برگشت تیمش مقابل آخال ترکمنستان در لیگ قهرمانان آسیا می‌گوید: «بازی رفت برای ما تجربه بزرگی بود. فکر می‌کردیم کار ساده‌ای در پیش داریم، اما دیدیم که چقدر رقابتی می‌تواند سخت باشد. از آن بازی درس‌های زیادی گرفتیم و می‌دانیم فردا چه چیزی انتظارمان را می‌کشد. برای تیم آخال احترام زیادی قائلم، در بازی قبلی با تمام وجود جنگیدند و سعی کردند از تیم خود دفاع کنند. بازی امروز هم همین‌طور است؛ یک مسابقه سنگین و فشرده که باید باهوش و با تمرکز بالا در آن حاضر شویم. بازی رفت باید برای ما تبدیل به تجربه شده باشد تا منطقی‌تر بازی کنیم. اگر موقعیتی به دست آورديم، باید از آن استفاده کنیم تا این بازی مهم را به نفع خودمان تمام کنیم. صدرنشینی در گروه می‌تواند به همین بازی بستگی داشته باشد و امیدوارم عملکرد خوبی داشته باشیم. در بازی اول خیلی تحت فشار بودیم. نتایج خوبی گرفتیم، اما از نظر نوع بازی هنوز به چیزی که می‌خواهم نرسیده‌ام. خوشبختانه از نظر روانی شرایط بهتری داریم و فشار روی بازیکنان کمتر شده است. امیدوارم امروز با آرامش بیشتری بازی کنیم و از دقیقه اول به دنبال گل نرویم. باید منطقی و حساب‌شده پیش برویم تا در زمان مناسب به نتیجه برسیم. بازی‌های قبلی آخال را دیده‌ام. تیمی است که در فاز هجومی بازیکنان خطرناکی دارد.

اوسمار در جریان دیدار پرسپولیس و تراکتور

بر کناری پیروانی به کارگردانی اوسمار؟!

تنها یک روز بعد از مدیرعاملی پیمان حدادی در باشگاه پرسپولیوس شنیده شده او قصد دارد تغییر مهمی در تیم اصلی اعمال کرده و مدیر تیم را تغییر دهد.

اخیر رسانه‌ها حاکی از آن است که حدادی در نظر دارد افشین پیروانی مدیر تیم پرسپولیوس را کنار گذاشته و فرد دیگری را جایگزین کند. اتفاق مهمی که به نظر نمی‌رسد انجامش چندان ساده باشد. افشین پیروانی طی شش سال گذشته مدیر یا همان سرپرست تیم پرسپولیوس بوده است و با مربیان زیادی از برانکو و کالدرون گرفته تا گاریدو و کارتال کار کرده و در مقطع اول سرمربیگری اوسمار ویرا هم در تیمش فعالیت داشته است.

پیروانی جایگاه مهمی نزد جامعه هواداری پرسپولیوس دارد و البته برخی پیشکسوتان نیز همواره در مصاحبه‌های خود بر اهمیت حضور او در رختکن و ایستادن مقابل مسائلی که باید از حق پرسپولیوس دفاع کند تأکید می‌کنند اما در فصول اخیر مسائلی پیش آمده که علیه پیروانی بوده است. یکی از این مسائل ارتباط مثبت پیروانی با هوادار متمول است که در دوره مدیریت درویش برقرار بود اما به نظر می‌رسد مدیریت جدید نمی‌خواهد این موضوع ادامه داشته باشد.

به هر حال موضوع کنار گذاشتن پیروانی از پرسپولیوس به‌قدری حساسیت‌برانگیز شده که خبر‌گزاری‌ها هم با احتیاط درباره‌اش می‌نویسند. دیروز خبرگزاری مهر در این باره نوشت: «انتشار این خبر با واکنش منفی جمعی از پیشکسوتان پرسپولیوس مواجه شده است؛ افرادی که طی سال‌های اخیر از حامیان اصلی پیروانی محسوب می‌شدند. حمایت آنها تا جایی پیش رفت که شب گذشته با برخی مدیران باشگاه تماس گرفته و انتقادهای تندی نسبت به تصمیم احتمالی برای برکناری پیروانی مطرح کردند. برخی پیشکسوتان نیز قصد دارند طی امروز و فردا با انجام مصاحبه‌هایی، حمایت علنی خود از پیروانی را اعلام کنند و هر گونه تغییر در جایگاه سرپرستی تیم را زیر سؤال ببرند.»

خبر گزاری فارس اما بدون اینکه نامی از پیروانی ببرد، نوشت: «گفته می‌شود چند عضو قدیمی باشگاه پرسپولیس در تلاش هستند تا با به وجود آوردن حواشی برای نفراط جدیدی که می‌خواهند توسط حدادی به باشگاه پرسپولیس ملحق شوند، زمینه منتفی شدن حضور آنان را فراهم کنند. این افراد به‌دنبال حفظ جایگاه خود در باشگاه هستند و به همین خاطر تلاش‌های زیادی برای مقابله با این تغییرات انجام داده‌اند. در این بین از چند پرسپولیسی قدیمی هم نام برده می‌شود و باید دید که پیمان حدادی برای انجام این تغییرات چه برنامه‌ای خواهد داشت.»

موضوع برکناری افشین پیروانی در حالی مطرح می‌شود که از مدت‌ها قبل گفته می‌شد اوسمار در صورتی به پرسپولیوس باز خواهد گشت که افشین پیروانی در تیم نماند. با وجود این اوسمار در همان روز شروع کارش جلسه‌ای با پیروانی داشت و به نظر در ظاهر همه چیز بین آنها صمیمی و شفاف بود. با وجود این هیچ بعید نیست باشگاه پرسپولیوس در پی خواسته سرمربی جدید این اقدام را انجام داده باشد هر چند هیچ کس در باشگاه این نکته را تأیید نکرده است.

۴۵۰ دقیقه در حسرت یک دقیقه بازی!

با این حال، فوتبال همواره پر از اتفاقات غیرقابل پیش‌بینی است. ممکن است در صورت مصدومیت، تغییر تاکتیک یا افت عملکرد رقبای دوباره فرصت به جلای برسد. اما در شرایط فعلی، این مدافع ملی‌پوش باید صبور بماند و در تمرینات با تلاش مضاعف اعتماد از دست رفته کادرفنی را بازگرداند.

تدریدی نباید داشت که ماجرای نیمکت‌نشینی ابوالفضل جلالی در استقلال نمونه‌ای از واقعیت بی‌رحم فوتبال حرفه‌ای است؛ جایی که یک بازیکن جوان و باتalگیزه با نمایش ستاره‌ای باتجربه را بگیرد و او را مأیوس و ناامید کند. هرچند گودرزی در تازه‌ترین اظهارات خود به نیکی از جلای یاد کرده است اما جامطلبی این بازیکن جوان عرصه را بر جلای تنگ کرده است.

آدان جایگاهش را پس می‌گیرد؟

با مصدومیت حبیب قرععباسی در دیدار اخیر استقلال برابر آلومینیوم اراک، حالا نوبت به آدان رسیده تا بار دیگر در ترکیب اصلی ای‌پوشان قرار گیرد. دروازبان باتجربه و کهنه‌کار استقلال پس از چند هفته نیمکت‌نشینی، این بار در دیدار حساس برابر الوحدات اردن در چهارچوب رقابت‌های لیگ نخبگان آسیا فرصت بزرگی برای درخشش پیدا کرده است.

ریکاردو ساپینتو و اعضای کادر فنی استقلال در روزهای اخیر تلاش کرده‌اند آدان را از نظر روحی و روانی در بهترین شرایط ممکن قرار دهند تا با اعتمادبه‌نفس و تمرکز بالا در زمین حاضر شود. آدان که پیش از این نیز نمایش‌های پرنوسانی از خود نشان داده بود، حالا می‌داند این بازی می‌تواند نقطه عطفی در مسیر بازگشتش به ترکیب اصلی استقلال باشد.

پرسپولیسی و اوسمار یک ماه دور از خانه

✿ عرفان حمیدی – قرعه پرسپولیوس در شروع جام حذفی سخت‌ترین قرعه ممکن بود. فصل قبل پرسپولیوس در مرحله دوم این مسابقات با سپاهان در اصفهان بازی کرد و در وقت‌های اضافه با یک بازیکن کمتر شکست خورد.

عرفان حمیدی در وقت‌های اضافه با یک بازیکن کمتر شکست خورد.

قرعه پرسپولیوس در شروع جام حذفی سخت‌ترین قرعه ممکن بود. فصل قبل پرسپولیوس در مرحله دوم این مسابقات با سپاهان در اصفهان بازی کرد و در وقت‌های اضافه با یک بازیکن کمتر شکست خورد.

سرمربی برزیلی که از بازی جمعه این هفته در شهرقدس اولین مسابقه خود را در نقش تازه تجربه خواهد کرد در همین گام نخست مقابل حریفی قرار خواهد گرفت که تقابل با آن یادآور بازی بزرگ دو فصل قبل بود که در ورزشگاه آزادی شکست سه بر صفر نیمه نخست را با برد ۴ بر ۳ در پایان بازی عوض کرد و همان کامبک تاریخی زمینه‌ساز قهرمانی تیمش شد.

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

سرمربی برزیلی که از بازی جمعه این هفته در شهرقدس اولین مسابقه خود را در نقش تازه تجربه خواهد کرد در همین گام نخست مقابل حریفی قرار خواهد گرفت که تقابل با آن یادآور بازی بزرگ دو فصل قبل بود که در ورزشگاه آزادی شکست سه بر صفر نیمه نخست را با برد ۴ بر ۳ در پایان بازی عوض کرد و همان کامبک تاریخی زمینه‌ساز قهرمانی تیمش شد.

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

تیم فوتبال استقلال توانست با تغییر رویه سرمربی پرتغالی خود، ریکاردو ساپینتو به نتایج خوبی دست یابد. سرمربی ای‌ها تاکنون با بازی دادن به بازیکنان جوان و نیمکت‌نشینی برخی نام‌ها، به هدف خود رسیده است و قطعاً همین رویه را ادامه خواهد داد. استقلال امروز همان تیم رؤیایی هواداران است که البته برای رسیدن به قهرمانی در لیگ برتر مسیر سخت و دشواری در پیش خواهد داشت.

نصرالله عبداللهی، پیشکسوت و سرپرست سابق استقلال در خصوص شرایط این تیم به «ایران ورزشی» گفت: «پیش از این گفته بودم که تیم

نیاز به بازیکن جوان دارد و ساپینتو همین کار را انجام داد و با اطمینان به برخی از بازیکنان جوان توانست در هفته‌های اخیر نتایج خوبی کسب کند. البته در کنار این بازیکنان جوان چند بازیکن خوب خارجی هم حضور دارند که ترکیب تیم برنده را تشکیل داده‌اند. استقلال علاوه بر بازیکنان شاخصی که در ترکیب اصلی دارد، روی نیمکت نیز از بازیکنان خوبی بهره می‌برد که این بازیکنان می‌توانند در زمان مناسب به تیم کمک کنند.»

او با اشاره به نیمکت‌نشینی برخی بازیکنان نامدار این تیم، بیان داشت: «ساپینتو در روزهای ابتدایی هیچ شناختی از تیم نداشت و این عاملی شد تا این تیم در لیگ برتر و لیگ ۲ قهرمانان آسیا شکست بخورد اما او به یکباره تصمیم گرفت تا تغییراتی ایجاد و برخی بازیکنان همچون رامین رضاییان که سن و سال بالایی دارد را نیمکت‌نشین کند. علاوه بر این مصدومیت‌های برخی بازیکنان باتجربه هم باعث شد تا بازی به جوان‌ترهای تیم برسد و کادرفنی متوجه شود که می‌تواند به جوان‌ترها اطمینان کرد.»

این پیشکسوت استقلال به صحبت‌های خود اینگونه ادامه داد: «بازی مقابل آلومینیوم اراک بازی خوبی بود. در ابتدای بازی این آلومینیوم بود که توانست سوار بر بازی شود و به استقلال فشار وارد کند اما درخشش برخی بازیکنان تیم همچون یاسر اسانی و علیرضا کوشکی باعث شد تا شرایط تغییر کند و استقلال بازی را به‌دست بگیرد و در پایان هم به یک برد شیرین دست یابد. پس از بازی با آلومینیوم هواداران از نتیجه به‌دست آمده راضی بودند و امیدوارم که تیم با حمایت هواداران در این فصل به جایگاه واقعی خود بازگردد.» عبداللهی با اشاره به این موضوع که استقلال در حال حاضر برای هر تیمی خطرناک است، افزود: «با گذشت زمان شرایط استقلال بهتر از این هم خواهد شد چراکه هر چه تعداد بازی‌ها بیشتر شود بازیکنان با یکدیگر هماهنگ‌تر خواهند شد. تیم تمرینات پیش‌فصل را از دست داد و اگر این اتفاق نمی‌افتاد می‌توانست بازی‌های ابتدایی را با برد آغاز کند. استقلال روزبه‌روز بهتر می‌شود. امسال فصل سختی برای استقلال است چراکه تیم باید هم در لیگ برتر و هم در آسیا به میدان برود.»

او با خصوص بازی بعدی استقلال با سپاهان این گونه صحبت کرد: «بار اولی که ساپینتو به ایران آمد و هدایت استقلال را برعهده گرفت، نتوانست در بازی مقابل تیم‌های بزرگ نتیجه بگیرد اما حالا شرایط فرق کرده و استقلال با این بازی‌هایی که از خود به نمایش گذاشته است، می‌تواند سایر تیم‌های مدعی همچون سپاهان را هم شکست دهد. البته سپاهان همیشه یک تیم مدعی است اما این استقلال می‌تواند مقابل هر حریفی برنده باشد.»

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

یکی از اتفاقات پراهمیت در ترکیب استقلال، نیمکت‌نشینی طولانی‌مدت ابوالفضل جلالی، مدافع ملی‌پوش این تیم بوده است. جلالی که در آغاز فصل یکی از مهره‌های اصلی استقلال به‌شمار می‌رفت، اکنون بیش از ۴۵۰دقیقه است که حتی یک دقیقه هم فرصت حضور در زمین را پیدا نکرده است. این در حالی است که او در دیدار مقابل المحرق بحرین در ترکیب اصلی حضور داشت، اما استقلال در آن مسابقه شکست خورد و از آن پس جلالی از ترکیب اصلی کنار گذاشته شد.

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

آغاز نیمکت‌نشینی از بازی با المحرق

دیدار با المحرق نقطه عطفی در تغییر وضعیت جلالی بود. استقلال در آن مسابقه با نمایشی نه‌چندان مطمئن در سمت چپ دفاعی خود، نتیجه را واگذار کرد و پس از آن ریکاردو ساپینتو تصمیم گرفت، تغییراتی در ساختار تیمش ایجاد کند. از همان بازی به بعد، ابوالفضل جلالی دیگر در هیچ‌یک از دیدارهای استقلال به میدان نرفت. او در بازی‌های تیمش مقابل چادرملو، مس رفسنجان، الوحدات اردن، فجرسیاسی و آلومینیوم اراک غایب بود و به‌نظر می‌رسد در دیدار برگشت برابر الوحدات نیز شانس برای بازگشت به ترکیب اصلی نداشته باشد.

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

گودرزی؛ پدیده‌ای که فرصت را ربود
در غیاب جلالی، حسین گودرزی جوان در پست دفاع-هافبک چپ استقلال به میدان رفت و عملکردی فراتر از انتظار داشت. گودرزی با نمایش پرانرژی، جنگندگی بالا و دوندگی مداوم توانست اعتماد کامل کادرفنی را جلب کند. او نه‌تنها در وظایف دفاعی موفق ظاهر شده، بلکه در کارهای هجومی نیز با نفوذهای هوشمندانه و ارسال‌های دقیق، نقش مؤثری در بازی تیمش ایفا کرده است.

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

اوسمار در دومین گام خود به‌عنوان سرمربی پرسپولیوس کار دشواری مقابل تراکتور خواهد داشت.

